

- En fjärdedel av hästhållarna har lösdriftsanläggning för alla eller några av sina hästar medan var femtonde hästhållare i landet helt eller delvis har spiltor.
- Näringsverksamhet med häst omfattar 10 500 årsarbeten fördelat på 24 100 personer.
- Cirka 20 procent av Sveriges hästar finns inom näringsverksamhet.

Hästhållning i Sverige 2010

Vad karakteriserar en vanlig hästhållare i Sverige? Hur håller man sina hästar? Hur tillgodoses hästarnas sociala behov? Hur stora ytor har hästhållaren till förfogande för bete/rasthagar? Hur stor andel av hästhållarna har sin häst som hobby? Vilken är den vanligaste näringsverksamheten med häst? Har hästhållaren planer på att anställa fler inom sin näringsverksamhet med häst inom de närmsta två åren? Är det någon skillnad mellan ridskolor inklusive turridningsföretag, A-tränare inom trav och galopp respektive riket som helhet inom dessa frågor?

Svar på dessa frågor och många mer finns att läsa i denna rikstäckande rapport vars resultat baseras på en omfattande enkätundersökning som Jordbruksverket genomförde under år 2011 för att ge en översiktlig bild av Sveriges hästhållare och deras hästhållning.

Författare
Jimmie Enhäll
Magnus Nordgren
Helena Kättström

Sammanfattning

Denna rapport syftar till att ge en översiktlig bild av vem hästhållaren i Sverige är, hur man håller sina hästar, vad man använder hästar till och hur eventuell näringsverksamhet med häst ser ut. Rapporten belyser även omfattningen av förflyttningar av hästar mellan anläggningar, ytor till förfogande för bete/rasthagar, hur hästarnas sociala behov och behov av fri rörelse tillgodoses med mera. Referensåret är i huvudsak 2010 och undersökningen är initierad av Jordbruksverket.

Jordbruksverket gjorde 2010 en stor enkätsundersökning för att skatta det totala antalet hästar i Sverige. Till de fastighetsägare samt ridskolor och turridningsföretag¹ som i den undersökningen uppgav att de hade häst på fastigheten/anläggningen har en mer omfattande enkät skickats. Även A-tränare inom trav och galopp har fått den här mer omfattande enkäten. Utifrån inkomna svar på den omfattande enkäten presenteras resultaten i den här rapporten.

Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren. Det vill säga att resultaten inte säger något om hur stor andel av landets hästar som berörs för varje redovisat svarsalternativ. Resultaten presenteras för riket som helhet ihop med två delgrupper. Delgrupperna är ridskolor/turridningsföretag¹ och A-tränare inom trav och galopp. De flesta av enkätens frågor är utformade så att hästhållaren har haft möjlighet att kryssa i fler än ett svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna per fråga kan överstiga 100 procent inom de redovisade grupperna.

Den vanligaste hästhållaren i Sverige är en kvinna i övre medelåldern som har en gymnasie- eller högskoleutbildning utan anknytning till hästhållning och har sin huvudsakliga inkomst via anställning. Denna hästhållare äger sina hästar, har häst som hobby för ridning men tävlar inte med sina hästar. Hon håller sina hästar i stall med boxar där man använder halm och spån som strö.

Dagens hästhållare är till två tredjedelar kvinnor men skillnaden mellan de olika grupper vi studerat i denna undersökning är stor. Exempelvis är 80 procent av A-tränarna inom trav och galopp män. Utbildningsnivån mellan landets hästhållare varierar, men det finns även här skillnader mellan grupperna. Dubbelt så stor andel av verksamhetscheferna på ridskolor och turridningsföretag¹ har eftergymnasial utbildning som inte motsvarar högskolenivå jämfört med hästhållare i riket som helhet.

I de allra flesta av fallen (cirka 85 procent) har landets hästhållare stall med boxar men en fjärdedel har alla eller några av sina hästar i lösdrift. Av landets ridskolor och turridningsföretag¹ har dock 60 procent svarat att de har spiltor i någon omfattning.

Inom de kommande två åren har ridskolor och turridningsföretag¹ en högre ambition att utveckla sin hästhållning genom ny- eller ombyggnad jämfört med A-tränarna inom trav och galopp och riket som helhet. Drygt två tredjedelar av gruppen ridskolor och turridningsföretag¹ har dessa planer och det är då främst avseende utemiljön man vill göra dessa förändringar, vilket även övriga hästhållare i riket som har dessa planer har uppgett.

¹ Se definition av vad gruppen ridskolor och turridningsföretag omfattar i kapitel 2.1 "Delpopulation 1" samt ytterligare information under kapitel 3.2.2.

För att hästarna ska få tillgodose sina behov av social kontakt anger nästan 90 procent av landets hästhållare att de har hästar som går i hage tillsammans med andra hästar. Ytterligare möjligheter för hästarna att tillgodose dessa behov är främst genom kontakt med andra hästar i stallet över boxvägg eller genom galler. Hur stor del av hästarna som får sina behov av social kontakt uppfyllda genom de olika kontakterna framkommer dock inte i denna enkätundersökning. Hage på åkermark är det vanligaste förekommande sättet att låta hästarna tillgodose behovet av fri rörelse. Även hage som inte är beläget på åkermark är vanligt förekommande. Av A-tränarna inom trav och galopp och gruppen ridskolor/turridningsföretag¹ har en stor andel även hästar i rasthagar, vilket dock inte är så vanligt förekommande hos landets hästhållare som helhet. Skillnaderna mellan tätort/tätortsnära landsbygd och övrig landsbygd med avseende på vilket sätt hästarnas fria rörelse tillgodoses är små. I genomsnitt har landets hästar tillgång till en hektar bete/rasthage per häst.

Uppemot tre fjärdedelar av landets hästhållare utfodrar sina hästar med hö och ungefär hälften använder ensilage/hösilage. En högre andel av gruppen ridskolor/turridningsföretag¹ och A-tränare inom trav och galopp ger ensilage/hösilage än för hästhållare som helhet. Ungefär hälften av landets hästhållare ger hästarna spannmål som kraftfoder och en något högre andel ger även/istället fabrikstillverkat färdigfoder. Uppemot 90 procent av A-tränarna inom trav och galopp ger hästarna fabrikstillverkat färdigfoder. De allra flesta hästhållarna odlar inget kraftfoder själva, medan motsvarande andel är ungefär 45 procent för grovfoder. Det visar att över hälften av hästhållarna odlar eget grovfoder och 40 procent odlar så det täcker hela grovfoderbehovet.

Mer än hälften av alla hästhållare förvarar sin gödsel på betongplatta. Över 30 procent av hästhållarna i grupperna ridskolor/turridningsföretag¹ och A-tränare inom trav och galopp förvarar sin gödsel i container/vagn jämfört med drygt 15 procent för riket som helhet. Mest noterbart är att cirka en fjärdedel av landets hästhållare förvarar gödseln på mark som inte är åkermark. Över 60 procent av landets hästhållare sprider gödsel på egen mark och ungefär hälften av ridskolor/turridningsföretag¹ och A-tränare inom trav och galopp tycks ha överenskomelser med närliggande lantbrukare som tar hand om deras gödsel. Som strömedel använder flest hästhållare i landet spån. För A-tränare inom trav och galopp samt riket som helhet kommer halm därefter. För gruppen ridskolor och turridningsföretag¹ är torv näst vanligast efter spån.

Drygt hälften av alla hästhållare i Sverige uppgav att de har svårt att få tillgång till någon tjänst/service som var viktigt för deras hästhållning inom sitt geografiska område. Störst andel, 15 procent, uppgav att de har svårt att få tillgång till fungerande rid- och körvägar och ungefär lika stor andel har svårt att få tillgång till bra träningsanläggningar för inomhusträning.

I riket som helhet var det få anläggningar runt om i Sverige som fick besök av andra hästar under perioden januari och februari 2011. Däremot uppger närmare hälften av hästhållarna i Sverige att de besökt andra anläggningar/arrangemang med sina hästar under samma period. Skillnader finns mellan grupperna ridskolor och turridningsföretag¹ samt A-tränare inom trav och galopp jämfört med riket.

¹ Se definition av vad gruppen ridskolor och turridningsföretag omfattar i kapitel 2.1 "Delpopulation 1" samt ytterligare information under kapitel 3.2.2.

Exempelvis uppger mer än hälften av hästhållarna i dessa grupper att de besökt klinik/djursjukhus med någon av sina hästar under perioden vilket är fem gånger så stor andel som för riket som helhet. Totalt under dessa två månader har drygt 11 500 hästar flyttat permanent från sin anläggning. Andelen är större bland A-tränarna inom trav och galopp där cirka 15 procent av hästarna permanent har flyttat ifrån anläggningen att jämföra med drygt 3–4 procent för gruppen ridskolor/turridningsföretag¹ och riket som helhet.

Över 80 procent av hästhållarna anger att de har häst som hobby medan ungefär en tredjedel bedriver någon form av näringsverksamhet med häst. Dessa två alternativ kan förstås kombineras. Fyra av fem hästhållare som har häst som hobby uppger att de använder hästen/hästarna till ridning men de flesta tävlar inte med sin häst. Näringsverksamhet med häst bedrivs i större utsträckning av hästhållare i landets tätorter och tätortsnära landsbygder jämfört med övriga landsbygden.

För de hästhållare som bedriver näringsverksamhet är avel och uppfödning den vanligast förekommande inriktningen följt av inackordering och jord- och skogsbruk. För gruppen ridskolor och turridningsföretag¹ är ridskoleverksamhet den vanligast förekommande inriktningen men en stor del har även ridläggersamhet. Ungefär en femtedel av de i gruppen ridskolor och turridningsföretag¹ ägnar sig åt hästturism och turridning. Av A-tränarna inom trav och galopp ägnar sig ungefär hälften även åt professionell tävling medan en tredjedel inte har någon annan verksamhet utöver träningen av hästar.

Näringsverksamheten bedrivs vanligast som enskild firma men det finns skillnader inom grupperna. Över hälften av gruppen ridskolor och turridningsföretag¹ drivs som ideell förening och nästan en tredjedel av A-tränarna inom trav och galopp driver aktiebolag. Över hälften av hästhållarna som bedriver näringsverksamhet med häst gör det i kombination med annan icke hästrelaterad näringsverksamhet. Cirka 20 procent av alla Sveriges hästar finns inom hästhållares näringsverksamhet med häst, som år 2010 omfattade 10 500 årsarbeten fördelade på 24 100 personer. Av dessa står ridskolor och turridningsföretag¹ för 3 300 sysselsatta och A-tränarna inom trav och galopp för 1 700 sysselsatta.

Enkäten avslutas med tre öppna frågor om vilka utvecklingsmöjligheter och hinder hästhållarna ser i sin verksamhet samt vilken generell potential de ser för hästnäringen i Sverige. Av de som valt att svara på dessa frågor ser mer än var tredje hästhållare en utvecklingspotential inom sin verksamhet och var tionde ser utvecklingsmöjligheter inom nya verksamheter. De flesta av de hästhållarna som ser hinder för att utveckla sin verksamhet anser att det beror på ekonomiska faktorer.

¹ Se definition av vad gruppen ridskolor och turridningsföretag omfattar i kapitel 2.1 ”Delpopulation 1” samt ytterligare information under kapitel 3.2.2.

Innehåll

1 Inledning	1
1.1 Syfte	2
1.2 Avgränsning och metod	2
1.3 Disposition	2
2 Från skattning av antalet hästar i Sverige till Hästhållning i Sverige 2010	3
2.1 Antal hästar och anläggningar med häst 2010	3
2.2 Fördjupad undersökning – Hästhållning i Sverige 2010	4
3 Hästhållning i Sverige 2010	5
3.1 Enkätens utformning	5
3.2 Utskickspopulation	5
3.2.1 Fastighetspopulation och storstadspopulation	5
3.2.2 Ridskolor och turridningsföretag	5
3.2.3 A-tränare inom trav och galopp	6
3.3 Inkomna svar	6
3.3.1 Antal svar fördelat på besättningsstorlek	8
4 Resultat	9
4.1 Hur presenteras resultaten	9
4.1.1 Resultat på hästhållarnivå och inte på individnivå	9
4.1.2 Olikheter inom enkäterna till de olika grupperna	10
4.1.3 Tåtortsklass	10
4.2 Vem är hästhållaren	11
4.3 Hästhållning	15
4.4 Hästkontakter	30
4.5 Hur använder hästhållarna sina hästar	33
4.6 Näringsverksamhet med häst	36
4.7 Hästhållarnas syn på utvecklingsmöjligheter och hinder samt potential för hästnäringen	43
4.7.1 Vilka utvecklingsmöjligheter ser hästhållaren i sin näringsverksamhet	43
4.7.2 Vilka hinder ser hästhållarna för utvecklingen av sin hästverksamhet	44
4.7.3 Vilka utvecklingsmöjligheter ser hästhållarna i allmänhet för hästnäringen i Sverige	45
4.7.4 Övriga upplysningar	46
5 Statistikens tillförlitlighet och felkällor	47
5.1 Bearbetning, kontroll och granskning	47
5.2 Mätfel	47
5.3 Fel person har svarat på enkäten	47

5.4 Medelfel	47
5.5 Bortfall	48
5.6 Gränsdragningar vid sysselsättning och årsverken	48
5.7 Partiellt bortfall och uppräkningsfaktorer	49
6 Slutsatser	50
7 Fortsatta studier	52

1 Inledning

Med rapporten Hästhållning i Sverige 2010 har Jordbruksverket tagit fram ett värdefullt underlag för vidare studier. Rapporten ger en översiktlig bild av Sveriges hästhållare och deras hästhållning. Bakgrundsmaterialet som ligger till grund för beräkningarna kan utgöra underlag för forskning och vidare analyser.

Förr i tiden då hästarna nästan enbart användes inom jord- och skogsbruk hade man god kännedom om antalet hästar i Sverige utifrån den jordbruksstatistik som togs fram. Men med början efter andra världskriget har hästhållningen mer och mer gått till att finnas på mindre fastigheter lämpliga för hästhållning. Hästarna används idag till stor del inom fritidsverksamhet. Kunskapen om antalet hästar och hästnäringens betydelse i Sverige, har i takt med denna förändring, blivit mer och mer svår att bedöma. Antalet hästar kom man inte att undersöka förrän år 2004. Då genomförde SCB på uppdrag av Jordbruksverket, utifrån ett regeringsuppdrag, en undersökning där man skattade det totala antalet hästar i Sverige. En liknande undersökning genomfördes igen år 2010. Bristen på bra beslutsunderlag för hästsektorn är ett problem för samhället i stort då hästarna skapar sysselsättning, bidrar till människors aktiva fritid och är en viktig del i det öppna landskapet. Med detta som bakgrund har en enkätundersökning genomförts av Jordbruksverket som resulterat i den här rapporten.

När Jordbruksverket under hösten 2010 började bearbeta den stora enkätundersökning¹ som genomförts under sommaren, och som var underlag till skattningen av antalet hästar i Sverige, beslutade verket att gå vidare med en fördjupad undersökning om hästhållningen i Sverige. Den fördjupade undersökningen genomfördes även den med hjälp av en enkät. Enkäten skickades ut till 3 223 mottagare som tidigare hade besvarat den första enkäten och där uppgett att de hade häst på fastigheten/anläggningen. Svarsfrekvensen bedöms som bra då totalt 2 215 svar erhöles. Respondenterna till den ursprungliga enkäten var ägarna till ett stort urval av fastigheter, där majoriteten av fastigheterna bedömdes möjliga för hästhållning, samt även ridskolor och turridningsföretag². Vid den fördjupade undersökningen lades utöver dessa grupper också särskilt fokus på A-tränare inom trav och galopp.

Resultaten av enkäterna har nu sammanställts och presenteras i denna rapport. Här finns många intressanta uppgifter som ger en bild av hästhållningen i Sverige. Genom att jämföra svaren på en fråga mot svaren på andra kan man få fram ännu mer information. Jordbruksverket har gjort ett fåtal sådana korskörningar, som presenteras i rapporten. Här finns stora möjligheter till fler och djupare analyser och ett samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) har inletts. SLU och SVA planerar att använda materialet till kandidat- och mastersarbeten inom olika områden.

Det kan också vara intressant att jämföra uppgifterna med tidigare genomförda undersökningar och beräkningar inom området. Hästnäringens Nationella Stiftelse (HNS) genomförde år 2010, i samarbete med Hästnäringens yrkesnämnd (HYN), en undersökning med inriktning mot yrkesverksamhet inom hästhållningen. Jämförbara uppgifter, till exempel om antal yrkesverksamma i hästnäringen, överens-

1 Undersökningens resultat publicerades i det Statistiska meddelandet JO 24 SM 1101 "Antalet hästar och anläggningar med häst 2010" (Jordbruksverket 2011).

2 Se definition av vad gruppen ridskolor och turridningsföretag omfattar i kapitel 2.1 "Delpopulation 1" samt ytterligare information under kap 3.2.2.

stämmer bra mellan undersökningarna. Andra undersökningar som har genomförts är bland annat Jordbruksverkets rapport 2005:5, Kartläggning och analys av hästverksamhet i Sverige.

Vi är tacksamma för hjälpen vi fått vid utformningen av enkäten och i den fortsatta processen. Personer från SLU, Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Hästen (ASVH), Svenska islandshästförbundet (SIF), Hästlyftet Gävleborg, SVA, HNS, Landsbygdsdepartementet, Brunte och Hästföretagarna har bidragit med viktiga synpunkter och frågeställningar. I samband med utskicket av enkäterna fick vi också värdefull hjälp från Svensk Travsport och Svensk Galopp (SG). I den fortsatta processen har en mindre arbetsgrupp bildats med deltagande från SLU, SVA, HNS och Jordbruksverket. Vi vill också tacka agronom (lic) Åsa Braam för hennes hjälp vid bearbetningen av texten till rapporten.

1.1 Syfte

Det huvudsakliga syftet med rapporten är att få en översiktlig bild av Sveriges hästhållare och deras hästhållning. Det innebär bland annat hur man håller sina hästar, vilket foder man ger, hästarnas sociala kontakter, ytor till förfogande för hästarna, omfattningen av hästarnas förflyttningar mellan anläggningar, vad hästarna används till, hur eventuell näringsverksamhet med häst ser ut och hästhållarnas syn på utvecklingsmöjligheter och hinder.

1.2 Avgränsning och metod

Resultaten som presenteras i denna rapport avser alla Sveriges hästhållare samt dess hästar och baseras på en enkätundersökning som genomfördes av Jordbruksverket under våren 2011. Definitionen av hästhållare är att man har häst/hästar, som man också har det praktiska ansvaret för, på sin fastighet/anläggning och alla typer av hästar ingår. Utskickspopulationen kommer från den stora enkätundersökning³ som statistikenheten på Jordbruksverket genomförde under år 2010 där målet var att skatta hur stor den totala hästpopulationen var i Sverige år 2010. Hästpopulationen skattades i den undersökningen till 362 700. Alla de som uppgav att de hade häst på sin fastighet/anläggning i den undersökningen fick även denna mer omfattande enkät.

1.3 Disposition

I kapitel 2 presenteras den enkätundersökning som genomfördes år 2010 för att skatta det totala antalet hästar i Sverige. Den undersökningen ligger till grund för vilka hästhållare som fått en mer omfattande enkät som i sin tur ligger till grund för denna rapport. I kapitel 3 beskrivs enkätutformning, utskickspopulationerna, flödet på utskick och inkomna svar. I samma kapitel åskådliggörs även hur datamaterialet ser ut som ligger till grund för beräkningarna. Därefter presenteras resultaten i kapitel 4 följt av kapitel 5 där bland annat tillförlitlighet och felkällor behandlas. Slutsatser i punktform framkommer i kapitel 6 och de fortsatta studier som vid skrivandet av denna rapport var planerade utifrån detta material omnämns översiktligt i kapitel 7.

³ Undersökningens resultat publicerades i det Statistiska meddelandet JO 24 SM 1101 "Antalet hästar och anläggningar med häst 2010" (Jordbruksverket 2011).

2 Från skattning av antalet hästar i Sverige till Hästhållning i Sverige 2010

2.1 Antal hästar och anläggningar med häst 2010

Under år 2010 genomfördes en stor enkätundersökning av statistikenheten på Jordbruksverket för att uppskatta hästuppopulationens storlek i Sverige. Den undersökningen avsåg att omfatta hela Sverige och fastigheter var undersökningsobjekt. Undersökningen delades förenklat in i följande delpopulationer:

- Delpopulation 1: Ridskolor. Egenhändigt uppbyggt register omfattande 594 st där definitionen löd: *Med "ridskola" avses här företag som har lektionshästar och erbjuder ridlektioner eller turridning till allmänheten. Företag som enbart vänder sig till ryttare med egen häst ingår ej.* Denna delpopulation totalundersöktes.
- Delpopulation 2: Urval om cirka 49 000 fastigheter drogs ur fastighets-taxeringsregistret 2009. Ramen omfattade alla fastigheter (cirka 2,9 miljoner fastigheter efter att delpopulation 3 exkluderats) som stratifierades utefter olika kriterier såsom bland annat region, fastighetens belägenhet i förhållande till tätort och typ av fastighet.
- Delpopulation 3: Hästantal enligt djurskyddskontrollregister (DSK) för totalt 17 kommuner i storstadsregionerna Stockholm, Malmö och Göteborg. Cirka 310 000 fastigheter fanns i fastighetstaxeringsregistret för dessa kommuner.

Till delpopulation 1 och 2 skickades enkäter ut. Enkäten var kortfattad där endast information om hästantal på fastigheten/anläggningen efterfrågades. Vissa av ridskolornas anläggningar gick på förhand att exkludera ur delpopulation 2 och 3. Resterande eventuell överlappning mellan delpopulation 1 och övriga två delpopulationer hanterades manuellt. Information om antal hästar och hästhållare i delpopulation 3 kan betraktas som en ren registerbearbetning.

Enkätutskicket i delpopulation 1 och 2 resulterade i en svarsfrekvens om 86 procent där ett antal fastighetsägare och nästan alla ridskolor som svarat uppgav att de hade häst på sin fastighet/anläggning. Utifrån inkomna svar räknades antalet hästar upp på riksnivå och tillsammans med registerbearbetningen av delpopulation 3 skattades antalet hästar i Sverige till 362 700 st och antalet platser⁴ med häst till 77 800. Resultaten publicerades som officiell statistik i det Statistiska meddelandet "Antalet hästar och anläggningar med häst 2010" i januari 2011. I det Statistiska meddelandet framkommer det även mer detaljerat hur den undersökningen genomfördes samt hur jämförelser med uppskattningen av antalet hästar år 2004 bör tolkas.

4 Eftersom vissa hästar fanns på obebyggda fastigheter kunde man inte dra några slutsatser om antalet anläggningar med häst så därför presenterades resultatet som "platser" med häst i det statistiska meddelandet JO 24 SM 1101 "Antalet hästar och anläggningar med häst 2010" (Jordbruksverket 2011).

2.2 Fördjupad undersökning – Hästhållning i Sverige 2010

Under slutskedet av arbetet med ”Antalet hästar och anläggningar med häst 2010” signalerade statistikenheten ut till resten av Jordbruksverket att ett ypperligt tillfälle nu fanns för att göra något mer kvalitativt om hästar och hästhållare i Sverige med den undersökningen som grund. Detta eftersom det ger en unik möjlighet att statistiskt dra slutsatser om hela hästuppopulationen. Landsbygdsavdelningen och Avdelningen för djurskydd och hälsa visade då ett starkt intresse för detta vilket blev upptakten till denna fördjupade undersökning om hästhållning.

3 Hästhållning i Sverige 2010

3.1 Enkätens utformning

Under vintern år 2011 utarbetade Jordbruksverket tillsammans med intressenterna från hästsektorn en omfattande enkät. Den kom att innehålla åtta sidor med cirka 35 frågor. Majoriteten av frågorna var kryssfrågor med förutbestämda svarsalternativ där ett av svarsalternativen möjliggjorde fritextsvar. Enkäten avslutades med tre öppna frågor där respondenten kunde svara med enbart fritext. Som bilaga 1 finns den enkät som gick ut till ”Fastigheter” (delpopulation 2 i kap. 2). Den enkäten utgjorde själva ”basenkäten” och utifrån den utarbetades individuellt modifierade enkäter fram för att passa de olika delpopulationerna. Vissa frågor togs helt bort i enkäterna skickade till ridskolor/turridningsföretag och A-tränare inom trav och galopp. Några svarsalternativ kom till eller togs bort för vissa frågor till A-tränarna inom trav och galopp. Mer om detta i kapitel 4.1.

Under arbetet med att ta fram enkäten stod vi inför dilemmat om vi skulle utöka enkäten med fler frågor eller välja bort vissa av frågorna till fördel för att även täcka in behovet av uppgifter på individnivå i besättningarna. Utifrån statistikenhetens erfarenhet av andra enkätundersökningar verkar det ungefärliga maxomfånget på en enkät ligga på runt 7–8 sidor för att få en någorlunda svarsfrekvens. Så att utöka enkäten med fler frågor och därmed öka risken för sämre svarsfrekvens kändes inte som ett alternativ. Med den begränsningen tvingades vi välja mellan att ha en enkät med brett omfång kontra en enkät med mer djup. Vi beslutade att bredden av frågorna var viktigare än djupet.

3.2 Utskickspopulation

Enkäten i denna fördjupade undersökning om hästhållning har skickats ut till alla de i som i undersökningen till ”Antalet hästar och anläggningar med häst 2010” uppgav att de hade häst på sin fastighet/anläggning. Ett urval drogs också från de fastigheter i de 17 storstadskommuner som enligt DSK håller häst. Utöver det skickades även enkäten ut till alla A-tränare inom trav och galopp.

3.2.1 Fastighetspopulation och storstadspopulation

I undersökningen till ”Antalet hästar och anläggningar med häst 2010” var det cirka 1 950 st fastighetsägare i urvalet som uppgav att de hade häst på sin fastighet. Bland de cirka 1 300 hästhållare som enligt DSK fanns i de 17 kommunerna i storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö drogs ett urval om cirka 350 st.

3.2.2 Ridskolor och turridningsföretag

I delpopulation 1 ”Ridskolor” i undersökningen till ”Antalet hästar och anläggningar med häst 2010” framkom det av namnen på ”Ridskolorna” att en mindre del av dessa delvis eller inte alls var ridskolor enligt den allmänna uppfattning om vad en ridskola är. För att förtydliga detta har vi för denna undersökning döpt om den gruppen till ”Ridskolor och turridningsföretag”. Antalet i denna grupp som i undersökningen till ”Antalet hästar och anläggningar med häst 2010” uppgav att de hade häst på anläggningen var cirka 480 st.

3.2.3 A-tränare inom trav och galopp

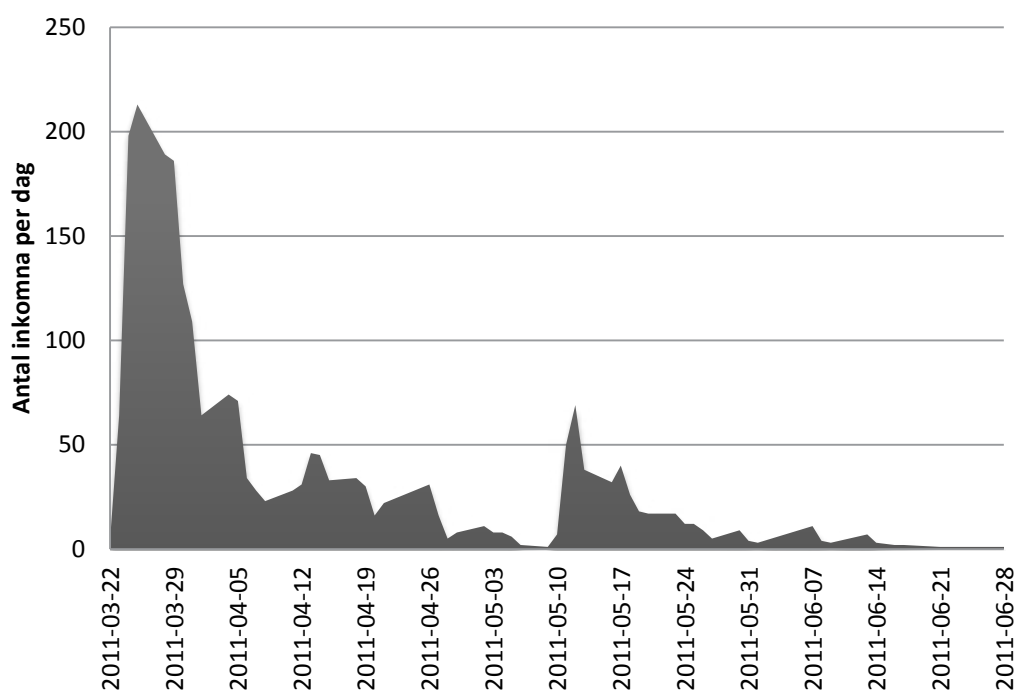
A-tränare inom trav och galopp var också en grupp Jordbruksverket ville undersöka i den fördjupade undersökningen om hästhållning. De uppgick tillsammans till cirka 450 st under våren 2010 enligt register från Svensk Travsport (april 2010) och Svensk Galopp (maj 2010). Dessa A-tränare finns representerade med sina fastigheter i delpopulation 2 och 3 i kap 2. De går där inte att urskilja som egen grupp från övriga fastighetsägare men ingår i alla totalskattningar eftersom alla skattningar på riksnivå är gjorda med delpopulationerna 1–3. Därför ligger de utanför totalsiffrorna i tabell 1–3 i kap 3.3.

3.3 Inkomna svar

Enkäten skickades ut i mitten av mars 2011 och gick ut till 3 223 respondenter. Två påminnelser skickades ut. Den första i andra veckan i april och den andra under andra veckan i maj. Sista juni avslutades insamlingen.

Totalt inkomna svar uppgick till 2 215 st vilket motsvarar en svarsfrekvens på cirka 68 procent. När materialet rensats från de som uppgav att de inte ville delta, utskick som kom åter avsändare, dödsbo, etc. återstod 2 038 st (63 procent).

Eftersom vi med undersökningen till ”Antalet hästar och anläggningar med häst 2010” gick ut och frågade om hästar på fastigheten den 10 juni 2010 och ramen för den populationen omfattade alla typer av fastigheter så fanns möjligheten att hästarna som befann sig på fastigheten vid tidpunkten endast var där på bete och fastighetsägaren/arrendatorn hade inget ansvar för hållningen av dessa hästar. Därav fanns det möjlighet att i början av enkäten uppges att hästarna endast var på fastigheten för bete. Antalet som uppgav detta, som då inte heller kunde svara på vidare ställda frågor i enkäten, var totalt 300 st av de 2 038 st.

Figur 1. Inflödet av enkäter

Figur 1 visar inflödet av enkäter. Intresset för att delta får bedömas som väl godkänt och redan 14 dagar efter första utskicket hade svar från mer än 40 procent av antalet utskickade enkäter inkommit. Det framkommer inte så tydligt när den första påminnelsen går ut i början av april men det blir desto mer märkbart med ett högre inflöde för påminnelse 2 i mitten av maj. I figuren ingår dock inte de som ringde in sina svar, vilket var drygt 50 stycken.

Tabellerna 1 och 2 avser att visa hur inkomna svar fördelar sig mellan grupperna i utskickspopulationen och även hur svarsfrekvensen ser ut per län.

Tabell 1. Svarsfrekvens inom delpopulationerna

Delpopulation ^{1,2}	Utsicksstorlek	Inkomna svar ³	Varav antal fastigheter med hästar endast där på bete	Svarsfrekvens (%)
Fastigheter	2 293	1 511	300	66
Ridskolor och turridningsföretag	482	309	-	64
Totalt	2 775	1 820	300	66
A-tränare trav & galopp	448	218	-	49

1 "Storstadspopulationen" är hopslagen med "Fastighetspopulationen" här eftersom det är så vi redovisar resultaten i kapitel 4.

2 A-tränare inom trav & galopp har undersökts som egen grupp separat men finns även representerade i populationen "Fastigheter". Går dock där inte att urskilja från övriga fastighetsägare.

3 Inkomna svar är här rensade från de som ej ville delta, åter avsändare, dödsbo etc. men inklusive de som uppgett att hästarna endast var där på bete.

Tabell 2. Svarsfrekvens fördelat per län

Län	Antal inkomna svar Fastigheter	Antal inkomna svar Ridskolor och turridningsföretag	Totalt antal inkomna svar Fastigheter samt Ridskolor och turridningsföretag	Svarsfrekvens ¹ totalt Fastigheter samt Ridskolor och turridningsföretag (%)	Antal inkomna svar A-tränare inom trav & galopp	Svarsfrekvens ¹ A-tränare (%)
Stockholm	123	39	162	65	27	54
Uppsala	46	19	65	71	7	41
Södermanland	31	11	42	76	11	44
Östergötland	52	16	68	67	11	52
Jönköping	67	14	81	72	5	83
Kronoberg	39	8	47	80	1	50
Kalmar	53	10	63	69	6	55
Gotland	28	6	34	64	1	20
Blekinge	27	7	34	68	0	0
Skåne	190	32	222	63	24	40
Halland	54	4	58	60	16	64
Västra Götaland	406	52	458	61	26	46
Värmland	41	9	50	58	11	50
Örebro	56	7	63	75	9	50
Västmanland	38	12	50	67	6	67
Dalarna	70	11	81	67	10	48
Gävleborg	45	14	59	74	12	46
Västernorrland	41	11	52	66	19	46
Jämtland	38	4	42	66	6	60
Västerbotten	56	10	66	79	5	42
Norrbottn	10	13	23	52	5	50
Totalt	1 511	309	1 820	66	218	49

1 Svarsfrekvensen avser efter exkludering av de som ej ville delta, dödsbo etc. men inklusive de som uppgett att hästarna endast var där på bete.

3.3.1 Antal svar fördelat på besättningsstorlek

I tabell 3 nedan visas hur många hästar det var per hästhållare bland de inkomna svaren.

Tabell 3. Deskriptiv statistik över besättningsstorlekar av häst för de inkomna svaren

Delpopulation ^{1,2}	1–2 hästar	3–5 hästar	6–10 hästar	11–30 hästar	>30 hästar
Fastigheter	457	499	165	76	14
Ridskolor och turridningsföretag	-	2	21	153	133
Totalt	457	501	186	229	147
A-tränare trav & galopp	5	10	29	137	37

1 "Storstadspopulationen" är hopslagen med "Fastighetspopulationen" här eftersom det är så vi redovisar resultaten i kapitel 4.

2 A-tränare inom trav & galopp har undersökts som egen grupp separat men finns även representerade i populationen Fastigheter. Men går dock där ej att urskilja från övriga fastighetsägare.

4 Resultat

4.1 Hur presenteras resultaten

Majoriteten av resultaten presenteras som andelar. Varje presenterat resultat är uppräknat på riksnivå innan dessa andelar tagits fram bortsett resultaten för de sista tre frågeställningarna (kapitel 4.7) där ingen uppräkning skett utan en dialog förs utifrån de fritextsvar som inkommit.

De första frågorna i enkäten som handlar om hästhållaren och hästhållning skulle besvaras av den som har det praktiska ansvaret för hästen/hästarna. Dessa frågor berörde hur man håller häst och vad man använder hästen till samt om man endast har den som hobby. För frågorna om näringsverksamhet uppmanades respondenten i missivet att dessa skulle besvaras av näringsidkaren. I enkäten skickad till gruppen ridskolor och turridningsföretag ombads verksamhetschefen/driftansvarig att besvara hela enkäten.

Resultaten presenteras i form av diagram. I majoriteten av diagrammen presenteras riket som helhet samt två delgrupper. Delgrupperna är ridskolor och turridning respektive A-tränare inom trav och galopp.

Då vi antar att hästhållningen inte skiljer sig åt om man är hästhållare inom tätorten i Norrköping jämfört med i Göteborg så har vi valt att inte särredovisa delpopulationen Storstadskommuner. Därtill kan också sägas att eftersom delpopulationen Fastigheter utgör mer än 95 procent av alla hästar och troligen mer än 99 procent av alla hästhållare i Sverige har vi valt att inte heller särredovisa denna grupp eftersom resultatet för denna delpopulation inte skiljer sig nämnvärt jämfört med riket som helhet.

Vissa av resultaten är redovisade med tillhörande medelfel. Medelfelet ger en indikation på tillförlitligheten av en punktskattning. Vi har valt att redovisa medelfelet i procent av punktskattningen. Med hjälp av medelfelet kan man räkna fram ett konfidensintervall som man med viss säkerhet kan säga att den sanna punktskattningen befinner sig inom. Brukligt är att man tar fram ett 95-procentigt konfidensintervall. Detta säger att man med 95 procents säkerhet kan säga att punktskattningen ligger inom detta konfidensintervall. Det räknas ut enligt följande förenklat uttryckt formel:

Punktskattningen $\pm 1,96 \times$ medelfelet i procent $\times$ punktskattningen

Exempel på medelfelsberäkning finns i kap 5.4.

Respondenten blev, då inget annat uppgavs, uppmanad att svara såsom förhållandena var den 10 juni 2010.

4.1.1 Resultat på hästhållarnivå och inte på individnivå

Viktigt att tänka på för läsaren är att resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren. Det är alltså *inte* andelar av det totala antalet hästar som presenteras i rapporten bortsett från något enstaka resultat men där framkommer det tydligt.

Med hästhållare menar vi att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa.

1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

4.1.2 Olikheter inom enkäterna till de olika grupperna

Vissa frågor togs helt bort i enkäterna som skickades till grupperna ridskolor/turridningsföretag och A-tränare inom trav och galopp. Några svarsalternativ kom till respektive togs bort på vissa frågor ställda till A-tränarna. Frågan om huvudsaklig inkomst samt om hästhållaren har häst som hobby och/eller i näringsverksamhet togs bort. Detta då vi antog att samtliga ridskolor och turridningsföretag samt A-tränare inom trav och galopp bedriver näringsverksamhet med häst och har sin huvudsakliga inkomst därifrån. Följaktligen har då även de följdfrågor som berör om man har häst som hobby också tagits bort från enkäten till dessa grupper. I frågan om i vilken typ av anläggning man håller sina hästar har svarsalternativet "Spiltor" tagits bort i enkäten till A-tränarna inom trav och galopp. De har däremot fått ett extra svarsalternativ på sin enkät i frågan om vilken typ av näringsverksamhet man bedriver med häst. Eftersom dessa tränare bedriver professionell träning så ställdes frågan om de bedrev annan näringsverksamhet med häst utöver eller i kombination med träning av trav- och galopphästar. Därmed hade deras enkät även svarsalternativet "Nej" med på den frågan. Även några av de andra svarsalternativen på denna fråga justerades för att bättre passa A-tränarna inom trav och galopp. Ett av svarsalternativen ändrades till att bara handla om professionell tävling inom trav och galopp istället för som i enkäten till övriga grupper där svarsalternativet var professionell träning/tävling inom trav och galopp. Dessutom byttes svarsalternativen om "Ridskola" och "Ridläger" bort mot "Träning av ekipage". Även för frågorna om vilken typ av hästar man har på fastigheten och/eller i sin näringsverksamhet med häst var svarsalternativen annorlunda i enkäten till A-tränarna. Här var "Varmblodig ridhäst inklusive korsningar", "Islandshäst", "Ponny (mankhöjd t.o.m. 148 cm) och "Andra kallblodshästar än kallblodig travare" utbytta mot "Russ för trav" och "Shetlandspanny för trav".

4.1.3 Tätortsklass

Jordbruksverket har för annan statistikframtagning skapat en egen regional indelning utifrån SCB:s definition av tätort respektive glesbygd. Denna indelning är fastighetsbaserad och utformad så att hänsyn tas till fastighetens avstånd till tätortsgräns. Denna indelning användes i undersökningen till "Antalet hästar och anläggningar med häst 2010" och man reducerade då antalet grupper till dessa två:

Tätort och tätortsnära landsbygd = TON + TOT

Övrig landsbygd = TOG + GLE

Dessa två grupper, tätort/tätortsnära landsbygd samt övrig landsbygd är därmed även gällande för denna undersökning. Indelningen är definierad på följande sätt för fastighetsbeståndet i riket:

Tätortstyp

GLE = Glesbygd + tätorter med mindre än 1 000 invånare

TOG = Tätorter med 1 000–10 000 invånare, ej tätortsnära

TON = Tätortsnära. Differentierat efter avstånd:

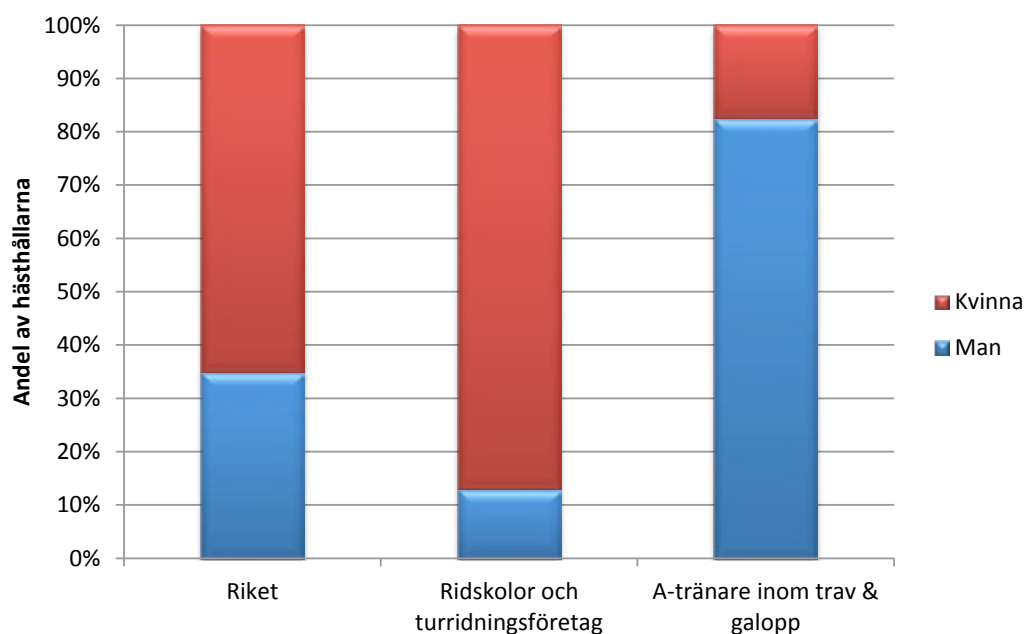
Stockholm, Göteborg, Malmö: Avstånd 60 km

Tätorter med över 70 000 invånare exkl. ovanstående: Avstånd 30 km

Tätorter med 10 000–69 999 invånare: Avstånd 20 km

TOT = Tätorter med mer än 10 000 invånare

4.2 Vem är hästhållaren

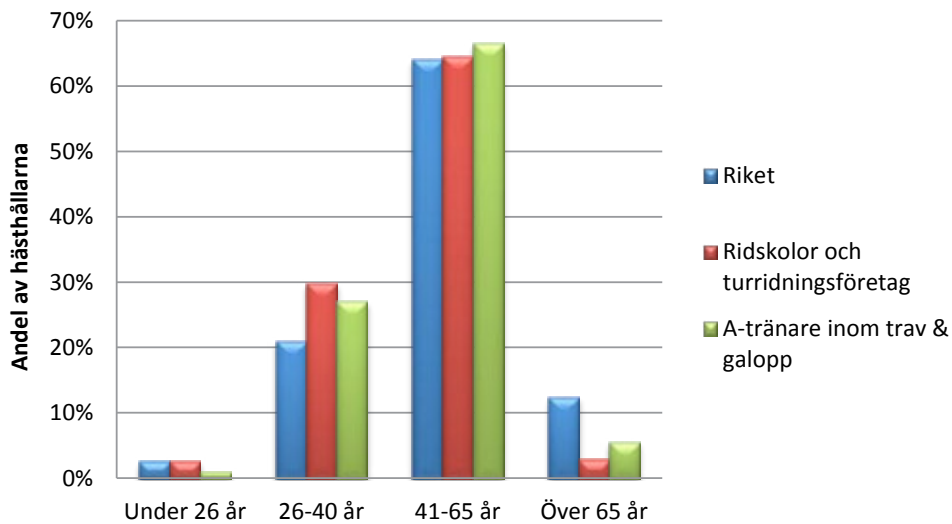

Figur 2. Könsfördelning bland hästhållarna

För riket som helhet är två tredjedelar av hästhållarna kvinnor. De två delgrupperna skiljer sig från rikets genomsnitt. I gruppen A-tränarna inom trav och galopp ser vi att män representerar cirka 85 procent och inom ridskolor och turridningsföretag är det i stort sett omvänt.

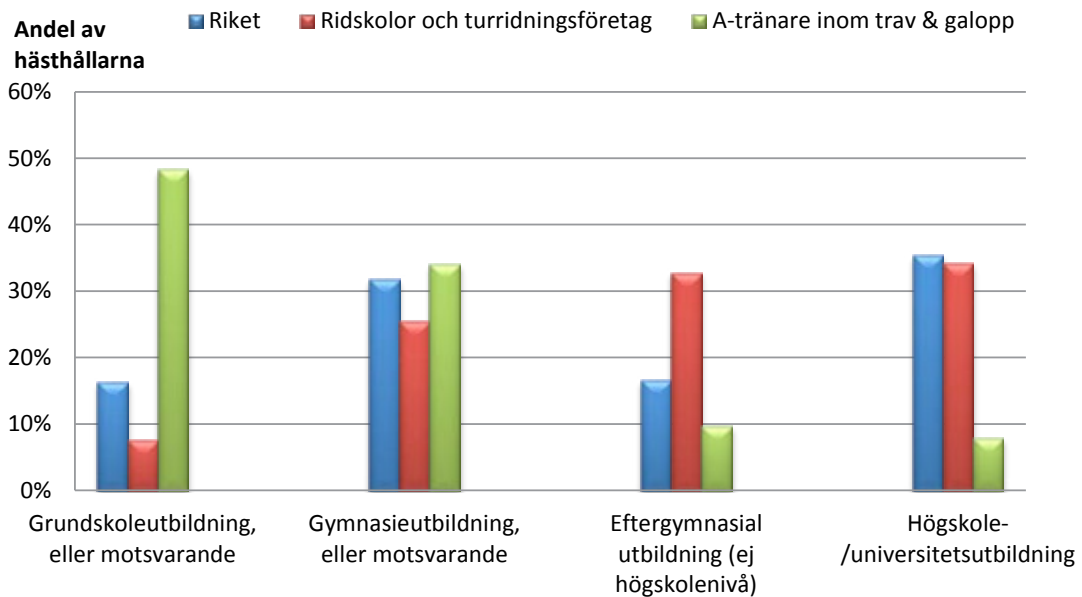
1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

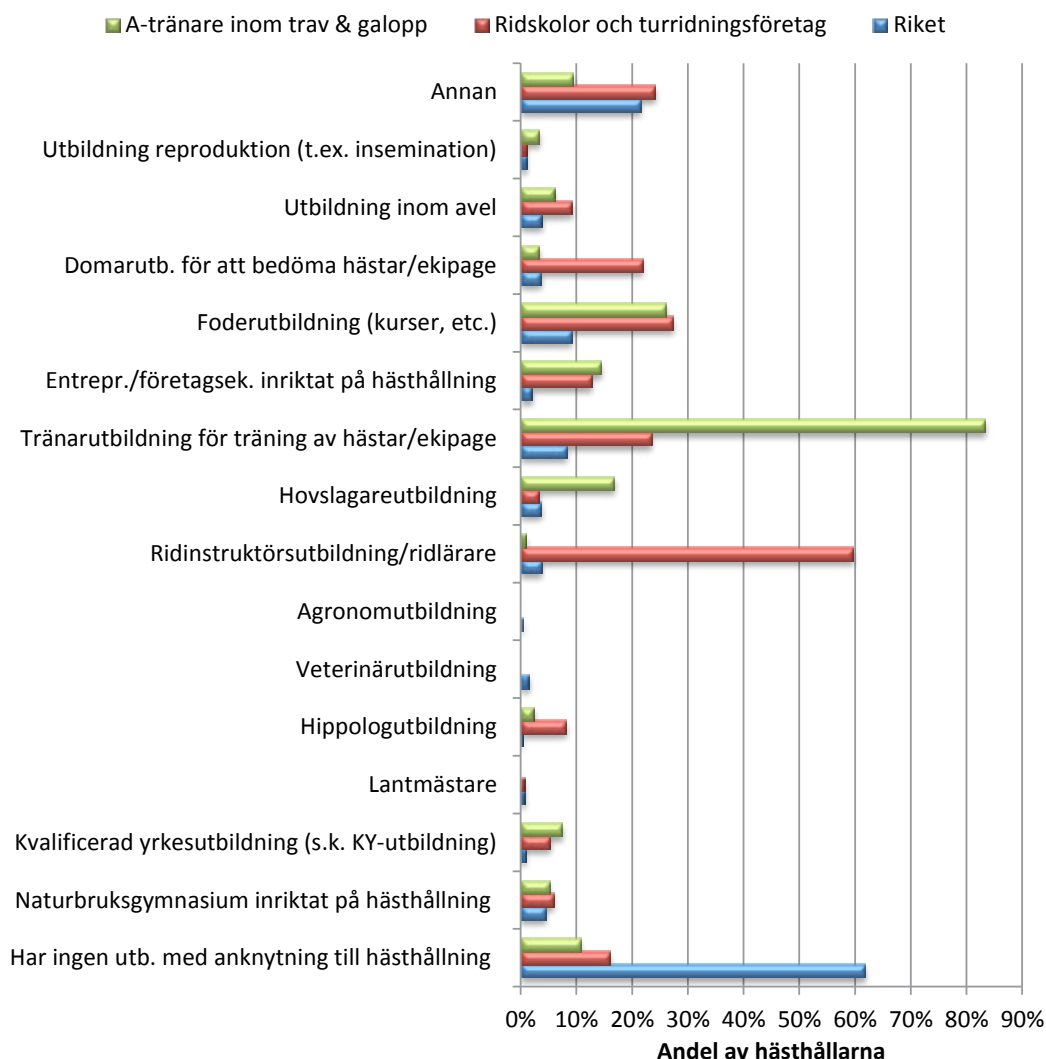
Figur 3. Hästhållarnas åldersfördelning

De två delgruppernas fördelning mellan ålderskategorierna följer riket som helhet. En viss förskjutning åt det äldre hållet kan ses för riket som helhet då delgrupperna har lite större andel i ålderskategorin 26–40 år än riket som helhet medan riket har lite större andel i den ålderskategorin med de äldsta hästhållarna.

Figur 4. Hästhållarnas utbildningsnivå

Vad gäller utbildningsnivå så syns en tydlig skillnad mellan A-tränarna inom trav och galopp och riket som helhet. Nästan hälften av A-tränare har grundskola som högsta uppnådda utbildning att jämföra med riksgenomsnittets 15 procent. Verksamhetschefen på ridskolor och turridningsföretag verkar i större utsträckning än riket som helhet ha eftergymnasial utbildning annan än högskola. Det beror troligtvis på att flera olika ridlärar-/ridinstruktörsutbildningar hamnar inom den kategorin.

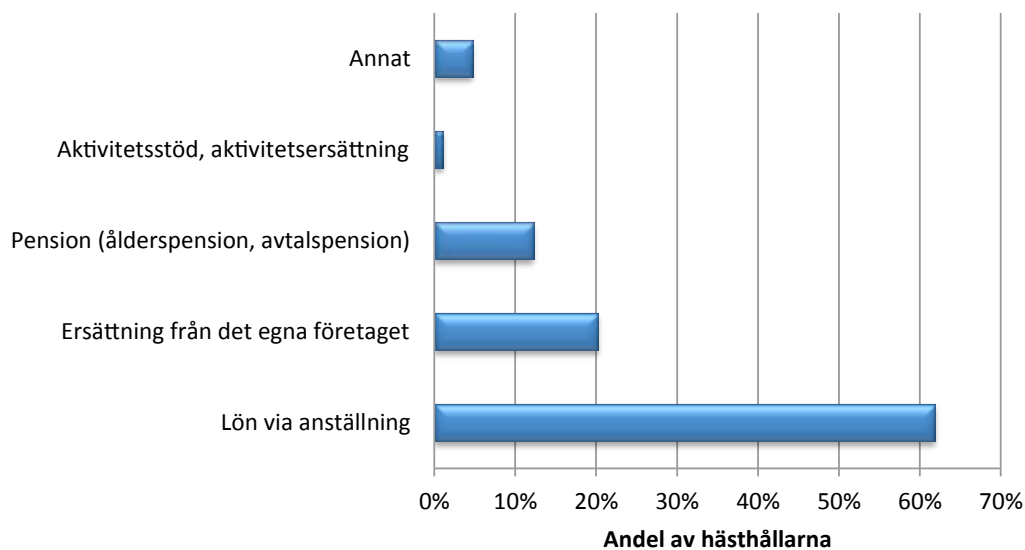
Figur 5. Hästhållarnas eventuella utbildning med anknytning till hästhållning

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

Över 60 procent av hästhållarna i Sverige har ingen utbildning med anknytning till hästhållning. Några utbildningar där delgrupperna sticker ut jämfört med riksgenomsnittet är ridinstruktörsutbildning/ridlärare för verksamhetscheferna på ridskolor och turridningsföretag och tränarutbildning för A-tränarna inom trav och galopp. Men även att var tionde verksamhetschef inom ridskolor och turridningsföretag är utbildad hippolog och cirka var sjätte A-tränare inom trav och galopp är hovslagarutbildade. Under svarsalternativet "Annan" utbildning nämns att man är självlärd eller har praktisk erfarenhet, hästmassör och terapeut, hästskötar- och hästvårdsutbildning.

1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

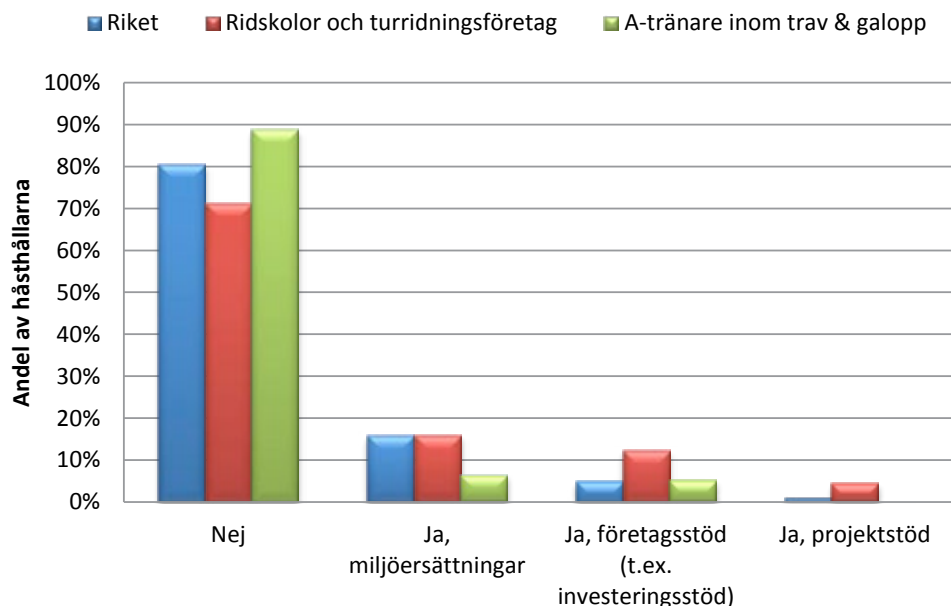
2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

Figur 6. Huvudsaklig inkomstkälla, Riket exklusive ridskolor och turridning

Anmärkning: Denna fråga var utelämnad på enkäten till gruppen ridskolor och turridningsföretag samt A-tränarna inom trav och galopp men eftersom fastigheterna för A-tränarna finns representerade i delpopulationen Fastigheter så ingår de även här men kan inte urskiljas som egen grupp.

Huvudsaklig inkomstkälla för hästhållarna är lön via anställning. Cirka 20 procent har sin huvudsakliga inkomst från det egna företaget. Om det egna företaget är en näringsverksamhet med häst eller inte går inte att urskilja i denna fråga. Andra inkomstkällor som nämns är att man är student, arbetssökande eller har sjukpenning/föräldrapenning.

Figur 7. I hur stor utsträckning har hästhållaren sökt stöd inom landsbygdsprogrammet

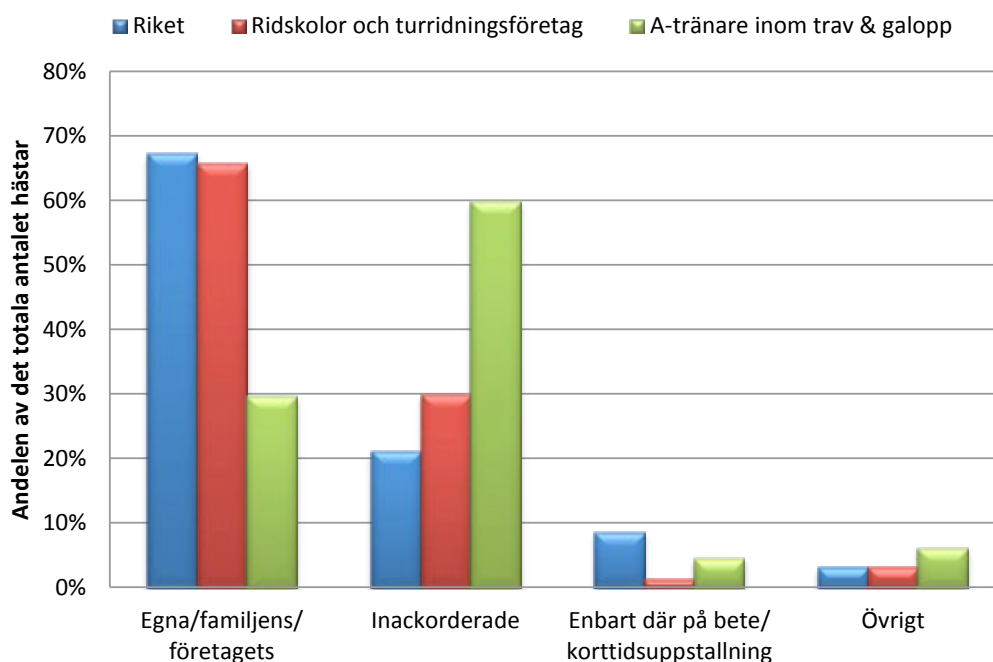
Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

I landsbygdsprogrammet finns olika stöd och ersättningar som ska stimulera till att utveckla landsbygden genom nya företag och nya varor och tjänster. Miljö och hållbar utveckling är också prioriterat i programmet. Landsbygdsprogrammet gäller från 2007 till 2013. Relativt få hästhållare har sökt stöd inom landsbygdsprogrammet. Bland de som har sökt är det störst andel som sökt miljöersättningar.

4.3 Hästhållning

Observera att i figur 8 presenteras andelar av det *totala antalet* hästar i Sverige. För delpopulationen Fastigheter startade enkäten för enkelhetens skull med en fråga om hästen/hästarna som var på fastigheten endast var där på bete och om fastighetsägaren i så fall inte hade det praktiska ansvaret för hästarna. I dessa fall behövde inte resterande frågor besvaras. Den grupp av hästar som berördes av detta finns således inte med i svaret på denna fråga.

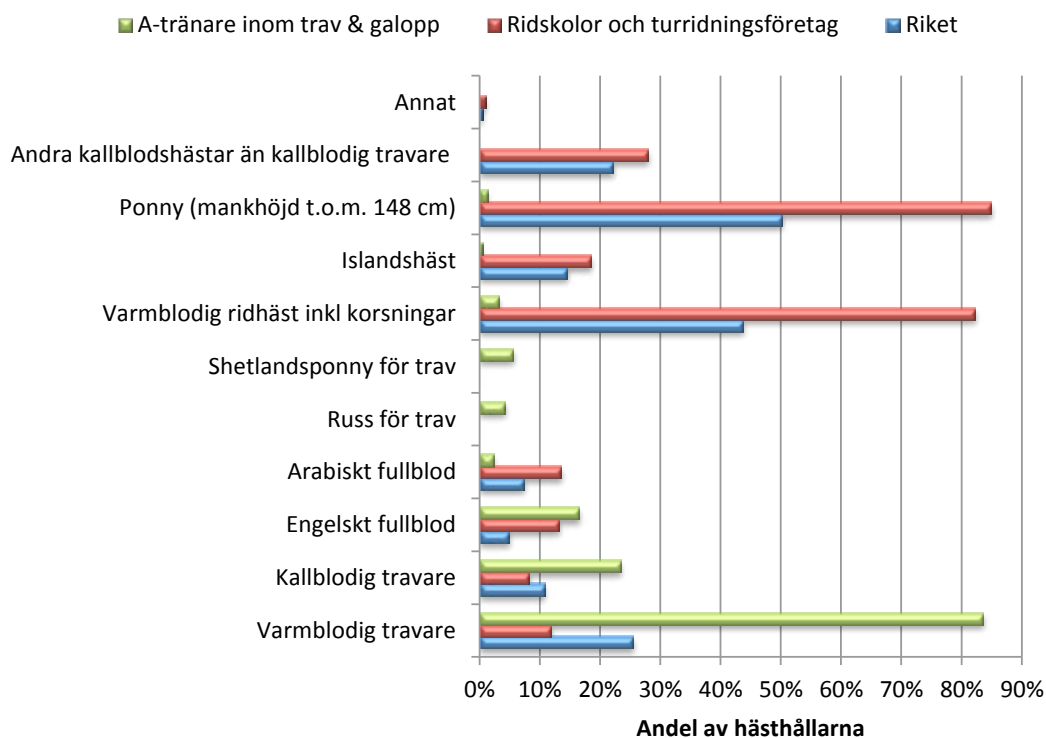
Som går att utläsa av figuren så är närmare 70 procent av hästarna egna/familjens/företagets för både riket som helhet och för gruppen ridskolor och turridningsföretag. För A-tränarna inom trav och galopp är motsvarande siffra knappt 30 procent. Cirka 60 procent av hästarna som A-tränarna inom trav och galopp har det praktiska ansvaret för står som inackorderade och för gruppen ridskolor och turridningsföretag är samma siffra cirka 30 procent.

Figur 8. Andel hästar på fastigheten den 10 juni 2010 som var egna/familjens/företagets, inackorderade, endast där på bete eller övrigt

1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

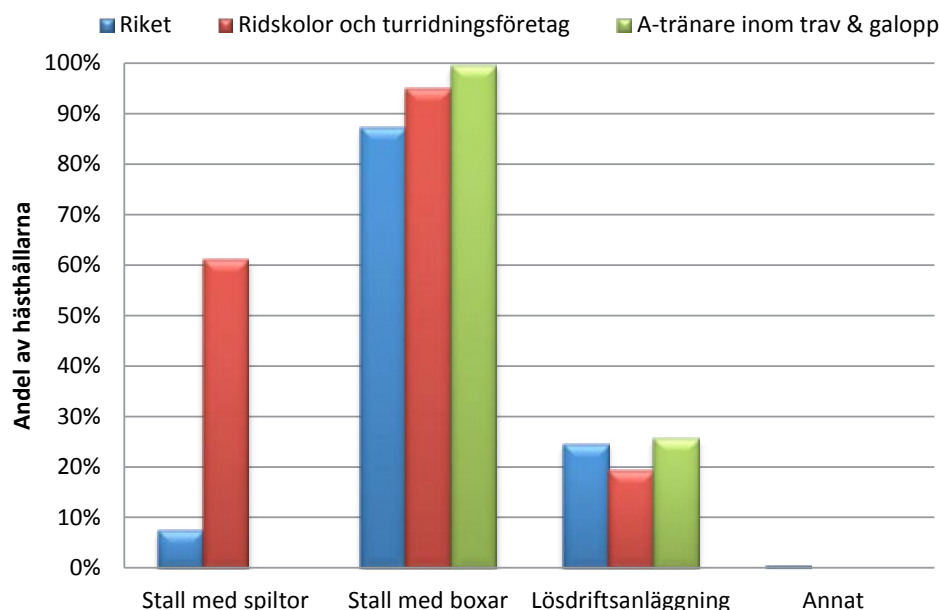

Figur 9. Andelen hästhållare som håller vilka typer av hästar

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

Över 80 procent i gruppen ridskolor och turridningsföretag håller ponnyer och/eller varmblodiga ridhästar inkl. korsningar. Resultaten visar på en stor variation av hästtyper som finns representerade på landets ridskolor och turridningsföretag. Vid en fjärdedel av dessa finns exempelvis kallblodshästar men även engelska fullblod, arabiska fullblod, varmblodiga och kallblodiga travare och islandshästar finns på en del av anläggningarna inom gruppen ridskolor och turridningsföretag. Islandshästarna i denna grupp om ridskolor och turridningsföretag finns troligtvis i störst utsträckning hos dem som bedriver turridning. Bland A-tränare inom trav och galopp är det naturligtvis vanligast att man har det praktiska ansvaret för varmblodiga travare.

För riket som helhet är det störst andel hästhållare som håller ponnyer, strax över 50 procent, följt av varmblodig ridhäst inklusive korsningar. Varmblodiga travhästar, som är en av landets till antal största raser, finns representerade hos cirka 25 procent av landets hästhållare jämfört med ponnyer som finns hos fler hästhållare men är färre till antalet. Dessa siffror tyder på att de hästhållare som har varmblodiga travare i större utsträckning har fler hästar av den rasen än exempelvis hästhållare som har ponnyer. Under svarsalternativet "Annat" har hästhållaren angett antal hästar i kombination med "korsning" vilket gjort att vi inte kunnat kategorisera in dessa.

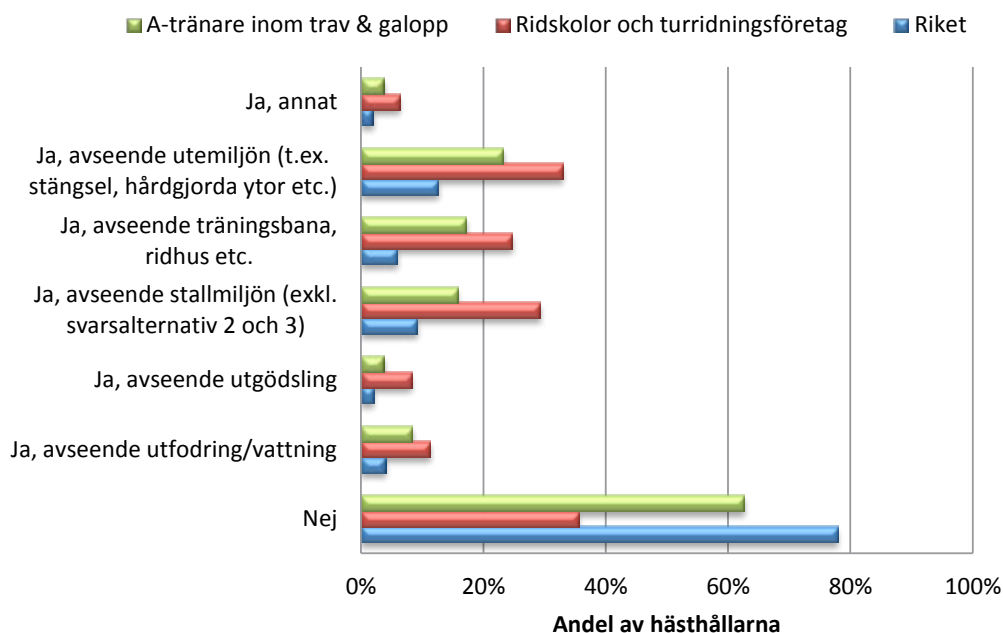
Figur 10. I vilken typ av anläggning har hästhållarna sina hästar

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

Nästan alla A-tränare inom trav och galopp håller sina hästar i stall med boxar. Några har enbart lösdriftsanläggning och cirka en fjärdedel har en kombination av båda. Här ska nämnas att ett antagande är gjort om att inga A-tränare inom trav och galopp håller hästar i spilta och därmed fanns inte det svarsalternativet med på enkäten avsedd till dem. Majoriteten i gruppen ridskolor och turridningsföretag har stall med boxar men cirka 60 procent av gruppens hästhållare har fortfarande spiltor, för alla eller några av hästarna. I hur stor utsträckning hästarna är uppstallade i spiltor går dock inte att utläsa ifrån svaren. Utredningen om en ny djurskyddslag föreslår att förbud införs mot att hålla djur uppbundna. Det kan innebära kostsamma ombyggnationer för att ersätta de spiltor som finns idag. För riket som helhet har cirka en fjärdedel av hästhållarna lösdriftsanläggning. Av undersökningen framgår inte hur många av hästarna som hålls i de olika systemen, utan bara vilka olika system som förekommer på anläggningarna. De är alltså möjligt att en anläggning har alla tre typerna. Under svarsalternativet ”Annat” nämns bara uteboxar.

1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

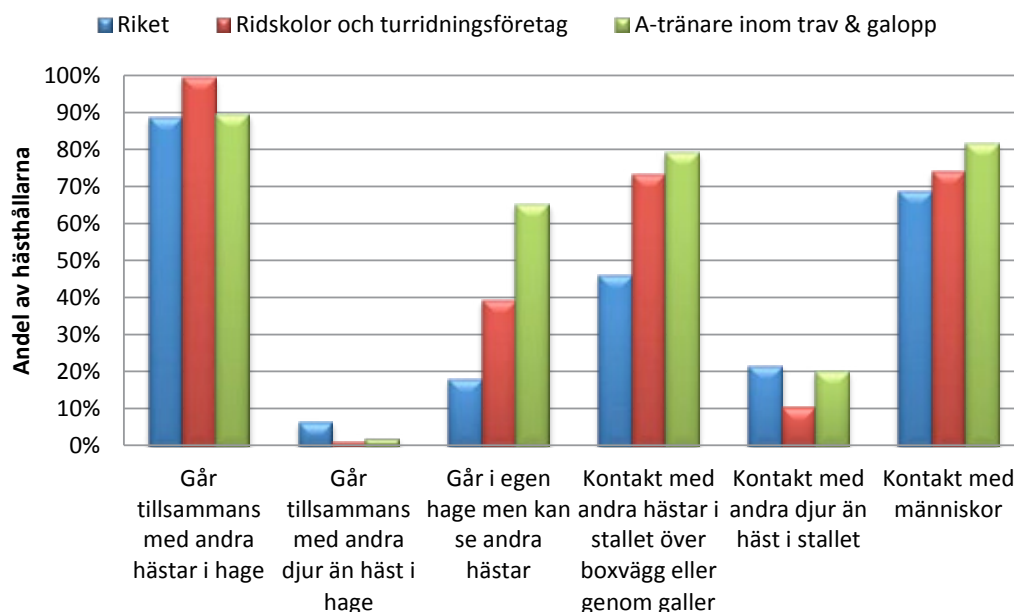
2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

Figur 11. Finns det planer på att under de kommande två åren utveckla hästhållningen genom ny- eller ombyggnad

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

Inom de kommande två åren är det en mycket högre andel av ridskolor och turridningsföretag som har planer på ny- eller ombyggnad jämfört med A-tränarna inom trav och galopp och riket som helhet. De som i riket som helhet har planer på ny- eller ombyggnad inom de närmsta två åren, har det i första hand avseende utemiljön. Under "Annat" framkommer nybyggnationer av stall, lösdraft och andra byggnader för utveckling av verksamheten exempelvis cafeteria, omklädningsrum, toaletter, konferensrum och stugor för uthyrning.

Figur 12. Hur tillgodoses hästarnas behov av social kontakt

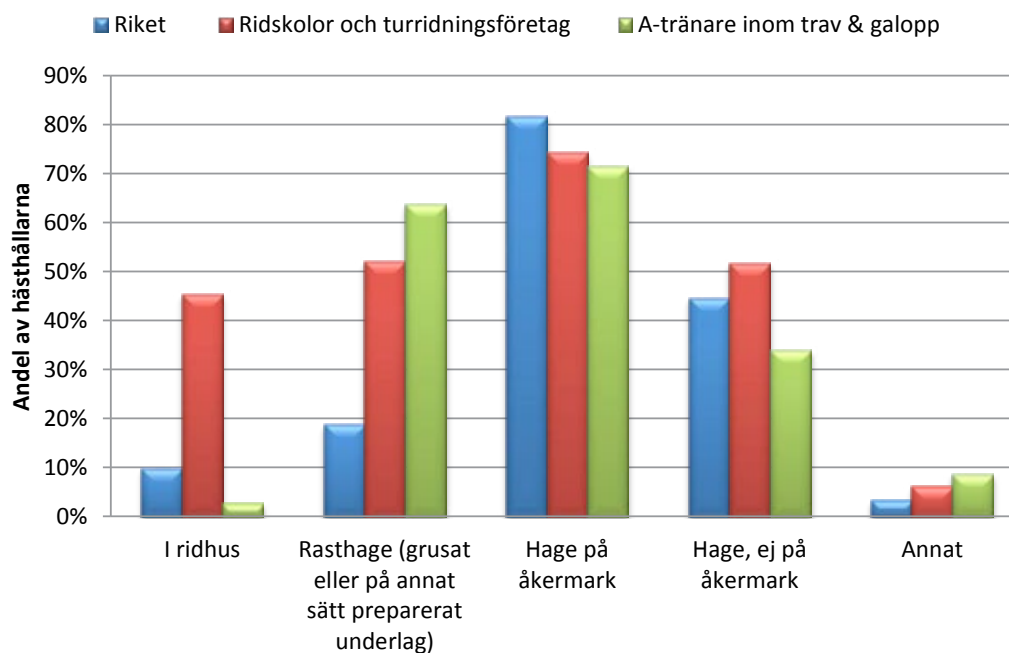
Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

Ser vi till resultaten i figur 12 kan vi se att denna fråga har tolkats lite olika av hästhållarna. Rimligen borde alla hästar ha någon kontakt med människor. Men många hästhållare vet att det i allmänhet inte anses tillräckligt för att täcka hästens sociala behov och har därmed kanske inte kryssat i det svarsalternativet. Och de hästhållare som är medvetna om att hästens sociala behov tillfredsställs genom att hästen går ihop med andra hästar i hage kan ha valt att inte kryssa i fler svarsalternativ än så.

Men om vi ser till hur de svarat kan vi se att 85–100 procent av hästhållarna uppger att de låter alla eller en del av hästarna gå tillsammans med andra hästar i hage. Att ha hästar i egen hage utförs i störst utsträckning av A-tränare inom trav och galopp. Mellan 70 och 80 procent av A-tränarna och gruppen ridskolor och turridningsföretag har sina hästar så att de kommer i kontakt med andra hästar över boxvägg eller genom galler i stallet att jämföra med drygt 50 procent för riket som helhet. Det är ungefär hälften så stor andel i gruppen ridskolor och turridningsföretag där hästarna har kontakt med andra djur än häst i stallet jämfört med A-tränare inom trav och galopp och riket som helhet. Hur stor del av hästarna som får sina behov av social kontakt uppfyllda genom de olika kontakterna framkommer dock inte i denna enkätundersökning.

1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

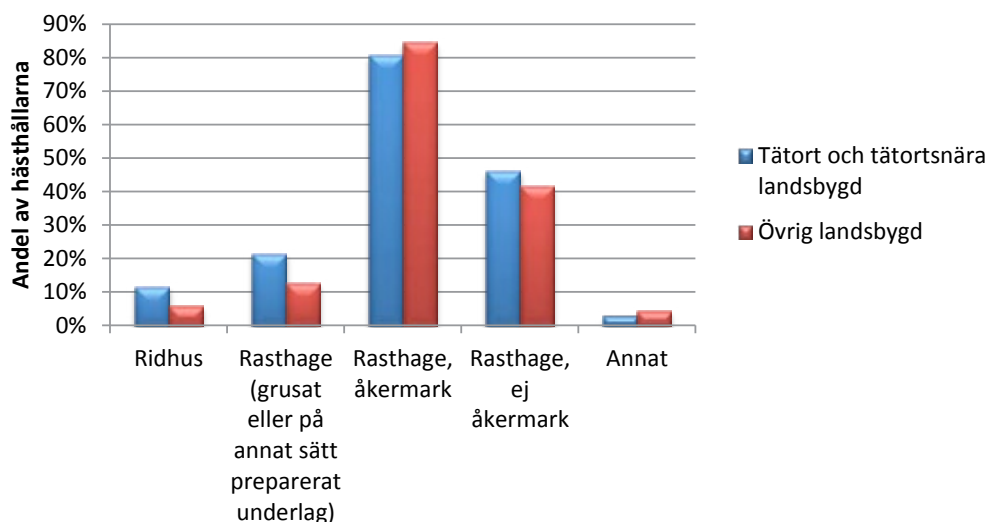

Figur 13. Hur tillgodoses hästarnas behov av fri rörelse

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

Vad gäller hästarnas behov av fri rörelse så tillgodoses det i hage på åkermark av över 80 procent av alla hästhållare i Sverige. Samma typ av yta var vanligast även för grupperna ridskolor/turridningsföretag och A-tränare inom trav och galopp. För riket som helhet följs det av hage som ej är på åkermark. Rasthage på preparerat underlag är inte speciellt vanligt bland hästhållarna som helhet i riket men i större andel hos ridskolor/turridningsföretag och A-tränarna inom trav och galopp.

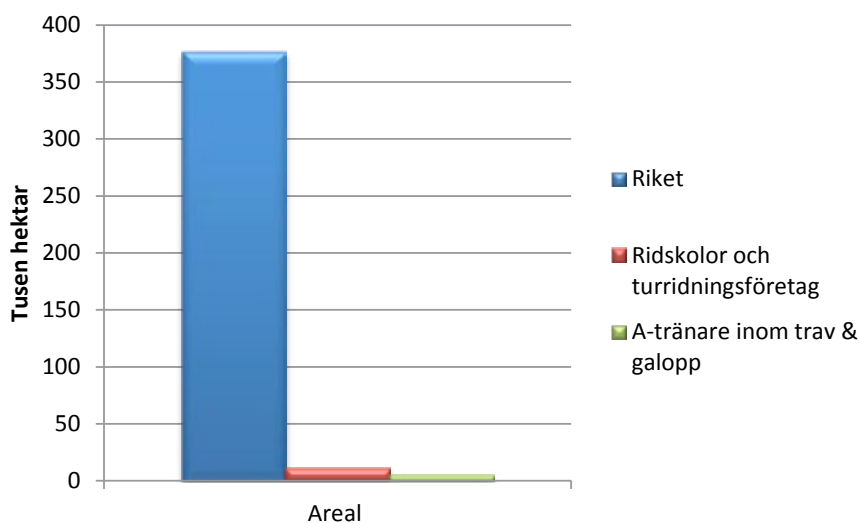
Av figur 13 går också att utläsa att hästarnas behov av fri rörelse tillgodoses helt eller delvis i ridhus hos cirka 45 procent av gruppen ridskolor och turridningsföretag jämfört med cirka 10 procent av hästhållarna i riket som helhet. Att ridhuset blir en yta som används mycket av ridskolor kommer dels troligen av att de överlag har tillgång till ridhus i större utsträckning och dels av att de ofta ligger i tätort där omkringliggande bebyggelse begränsar andra större ytor för fri rörelse åt hästarna. Som andra sätt att tillfredsställa hästens behov av fri rörelse nämns bland annat skrittmaskin. Jordbruksverket anser dock inte att skrittmaskin är ett tillfredsställande sätt att uppfylla hästens behov av fri rörelse, utan bara kan ses som ett komplement.

Figur 14. Hur tillgodoses hästarnas behov av fri rörelse i tätort och tätortsnära landsbygd respektive övrig landsbygd

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

I figur 14 ser vi att ridhus, preparerad rasthage och rasthage som inte är på åkermark används i större utsträckning för att tillgodose hästarnas behov av fri rörelse i tätort och tätortsnära landsbygd jämfört med övrig landsbygd.

Figur 15. Hur stora arealer mark har hästhållarna sammanlagt till förfogande till bete/rasthagar

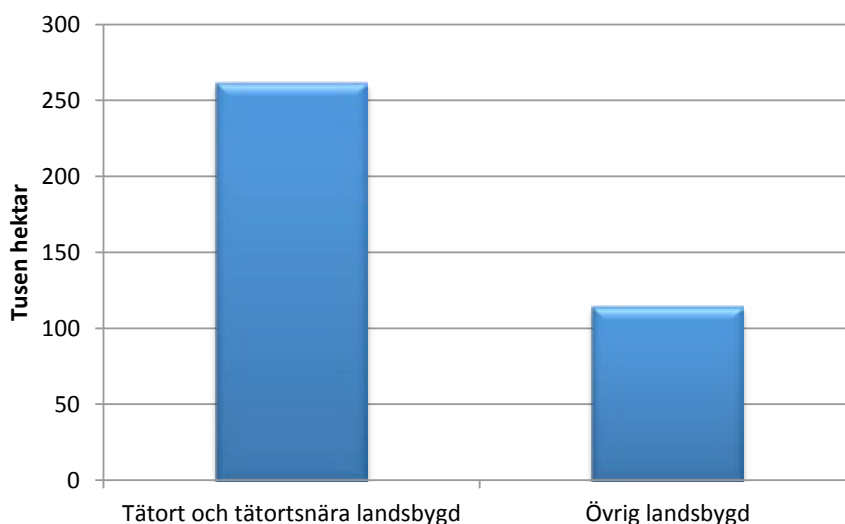
Totalt i riket har hästhållarna tillgång till cirka 376 500 hektar för bete/rastahagar med ett medelfel på cirka 7,4 procent. Detta ger ett 95-procentigt konfidensintervall på 321 800–431 300 hektar. Ser vi till den senaste skattningen⁵ av det totala antalet hästar i Sverige (362 700 st) så har hästhållarna i genomsnitt 1 hektar per häst till förfogande för detta ändamål.

⁵ Enligt det Statistiska meddelandet JO 24 SM 1101 "Antalet hästar och anläggningar med häst 2010", (Jordbruksverket, 2011).

1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

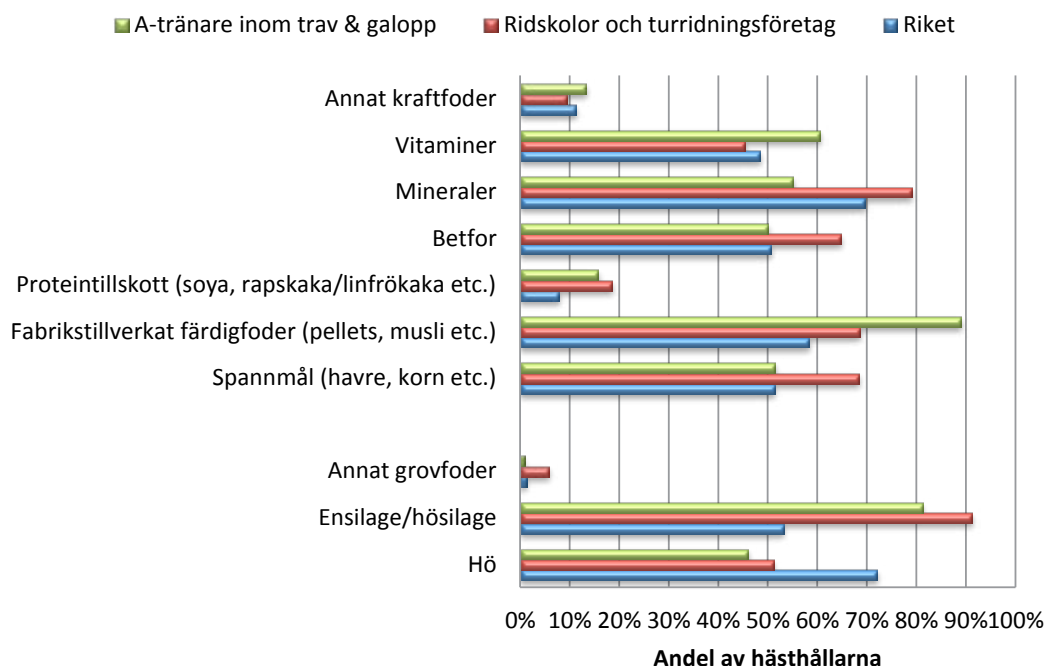
Ridskolor och turridningsföretag har cirka 11 500 hektar till förfogande för bete/rasthagar och A-tränare inom trav och galopp har cirka 5 400 hektar. Ser vi till antalet hästar som finns hos dessa två delgrupper, 16 300⁶ hos ridskolor och turridningsföretag och 11 000 hästar har A-tränarna inom trav och galopp uppgett att de har det praktiska ansvaret för i denna enkät, så ligger deras antal hektar per häst lägre än riket som helhet. Vilket även här troligen beror på att de har sin verksamhet i eller i närheten av tätort och omkringliggande bebyggelse begränsar möjligheterna till större ytor för detta ändamål.

Figur 16. Hur stora arealer mark har hästhållarna i tätort och tätortsnära landsbygd respektive övrig landsbygd sammanlagt till förfogande till bete/rasthagar

Cirka 70 procent av arealen som hästhållarna har till förfogande till bete/rasthagar finns i tätort eller tätortsnära landsbygd. Om vi ser till att undersökningen till ”Antalet hästar och anläggningar med häst 2010” gav resultatet att cirka 74 procent av landets alla hästar finns i tätort eller tätortsnära landsbygd och cirka 26 procent ute på övriga landsbygden så verkar tillgången för ytor till bete/rasthagar i genomsnitt per häst vara jämt fördelat mellan dessa områden.

⁶ Enligt det statistiska meddelandet JO 24 SM 1101 ”Antalet hästar och anläggningar med häst 2010”, (Jordbruksverket, 2011).

Figur 17. Vilken typ av foder ges till hästarna under vintersäsongen

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

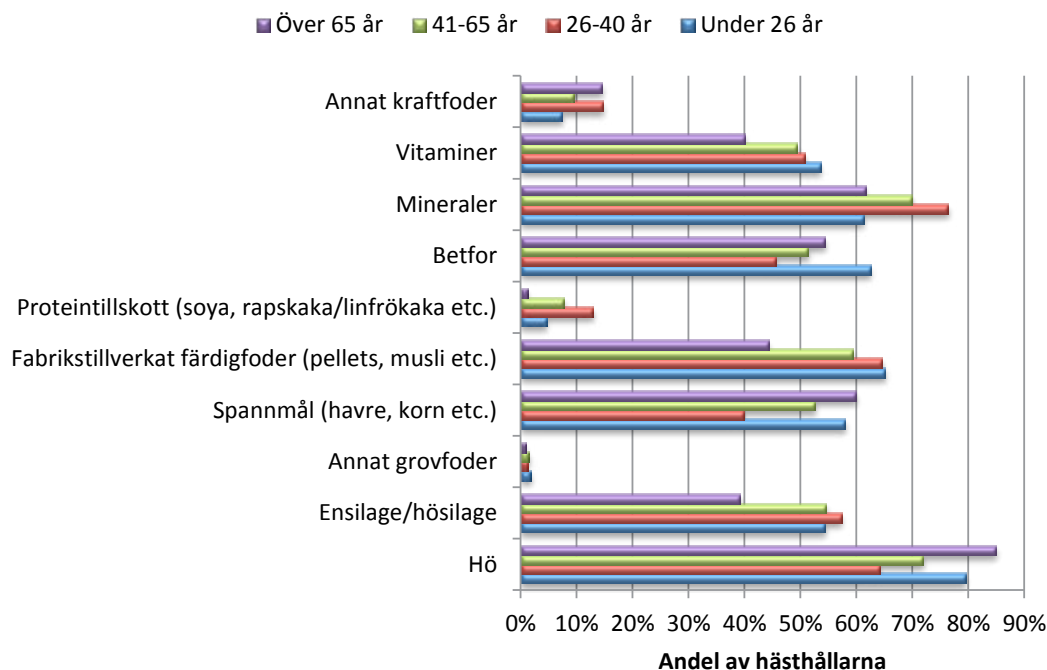
Under vintersäsongen ger över 70 procent av hästhållarna i Sverige hö till sina hästar vilket inte är fallet i lika stor utsträckning för delgrupperna ridskolor och turridningsföretag samt A-tränare inom trav och galopp. Dessa delgrupper ger i större utsträckning ensilage/hösilage som grovfoder än riket som helhet. Många ger kombinationen av dessa. Som annat grovfoder nämns halm/havrehalm i stor utsträckning samt även lusern.

Ser vi till kraftfoder så använder 90 procent av A-tränarna inom trav och galopp fabrikstillverkat färdigfoder. I riket som helhet är samma siffra drygt 60 procent. Störst andel hästhållare som ger sina hästar spannmål är ridskolor och turridningsföretag där två tredjedelar gör detta att jämföra med cirka hälften av A-tränarna och riket som helhet. Störst skillnad mellan grupperna kan ses för andelen som ger proteintillskott. Ungefär dubbelt så stor andel av ridskolor och turridningsföretag samt A-tränare inom trav och galopp ger sina hästar proteintillskott jämfört med riket som helhet. Ungefär två procent av hästhållarna har angett att de inte ger något kraftfoder alls.

Under annat kraftfoder och tillskott nämns saltsten, frukt, grönsaker och knäckebröd av flest hästhållare. Därefter kommer foderjäst, kalk och oljor av olika slag. Några få nämner också linfrö/solrosfrö och lusern. Av figur 17 ovan går det inte att dra några slutsatser om fördelningen i kvantitet mellan de olika fodertyperna som ges.

1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

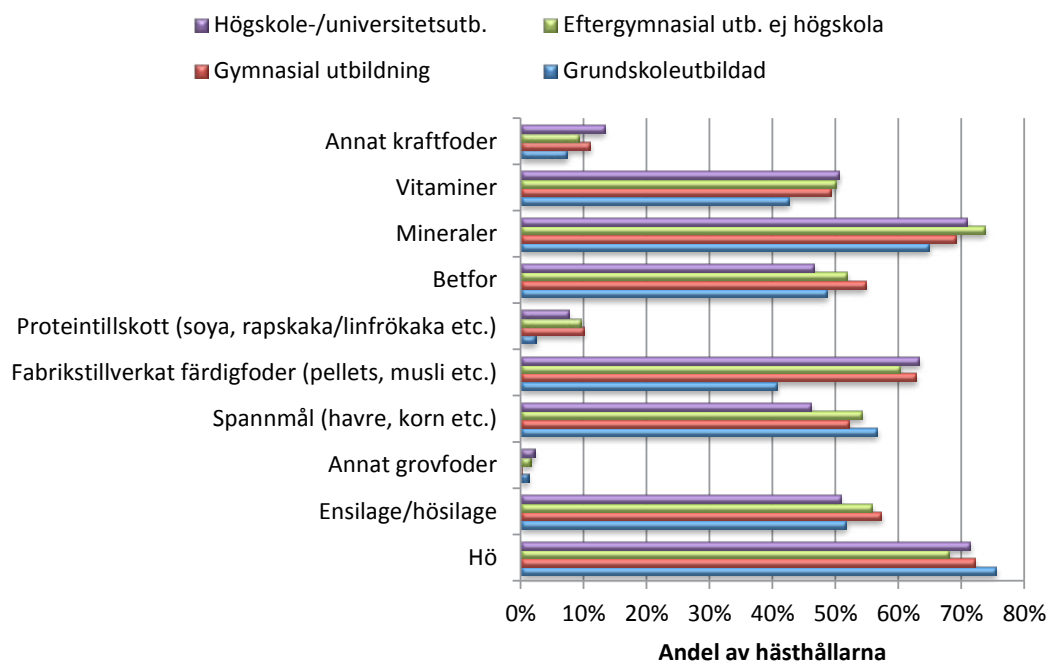

Figur 18. Vilken typ av foder ges till hästarna under vintersäsongen uppdelat på de olika ålderskategorierna av hästhållare

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

Ålderskategorin med de äldsta hästhållarna verkar i mindre utsträckning ge sina hästar ensilage/hösilage än övriga ålderskategorier. Vad gäller hö så verkar de yngsta och de äldsta hästhållarna ge sina hästar detta i högre utsträckning än de som är mellan 26–65 år.

Ser vi till kraftfoder verkar det vara samma fenomen för fabrikstillverkat färdigfoder, proteintillskott och vitaminer som för ensilage/hösilage. Det vill säga att den ålderskategorin med de äldsta hästhållarna i mindre utsträckning än övriga åldersgrupper ger detta till sina hästar.

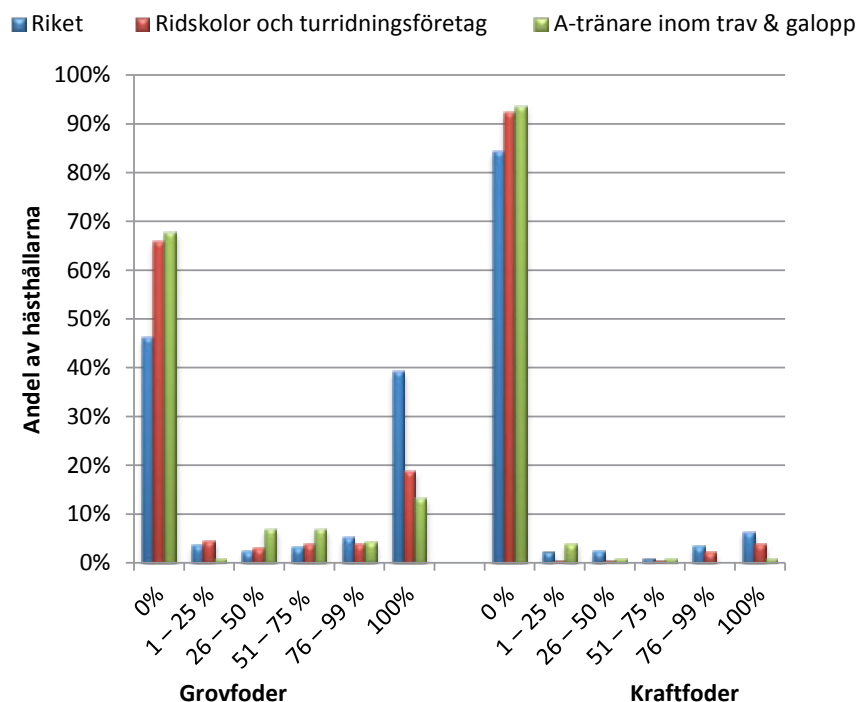
Figur 19. Vilken typ av foder ges till hästarna under vintersäsongen uppdelat på högst uppnådda utbildning hos hästhållarna

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

I figur 19 syns inga direkta skillnader mellan hästhållarnas olika utbildningsnivåer med avseende på vad de ger för grovfoder till sina hästar. För kraftfoder däremot så verkar det som att hästhållarna som är gymnasieutbildade eller högre ger sina hästar fabrikstillverkat färdigfoder, proteintillskott och vitaminer i större utsträckning än de som är grundskoleutbildade. Vad gäller att ge spannmål som kraftfoder verkar hästhållare som är högskoleutbildade ge det i mindre utsträckning än övriga.

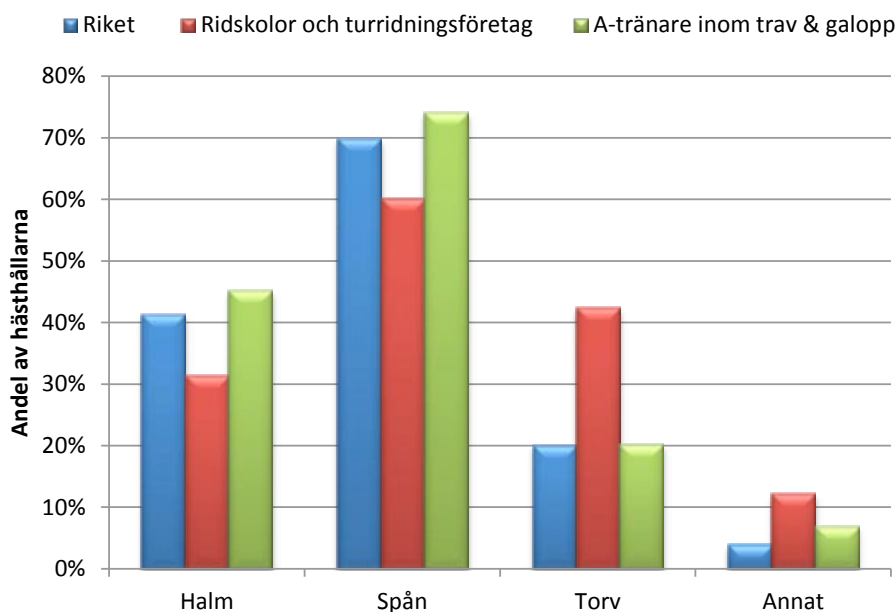
1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

Figur 20. Hur stor andel av foderbehovet som odlas av hästhållarna själva

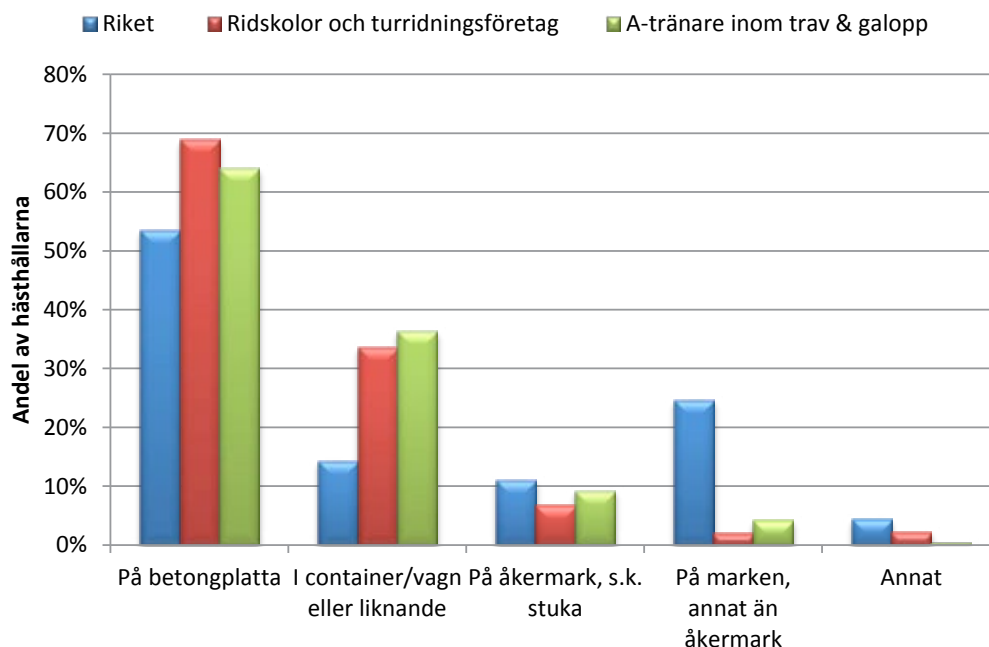
I figur 20 går det att utläsa att hästhållarna i ganska liten utsträckning odlar sitt kraftfoder själva. Däremot odlar över hälften av Sveriges hästhållare eget grovfoder och 40 procent odlar så det täcker hela grovfoderbehovet. Uppgifterna visar att en stor del av hästhållarna är beroende av utomstående för att täcka hästarnas foderbehov.

Figur 21. Vilket strömedel använder hästhållarna

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

Spån används av störst andel av alla hästhållare som strömedel. För A-tränare inom trav och galopp och riket som helhet kommer halm därefter medan för gruppen ridskolor och turridningsföretag är torv näst vanligast efter spån som strömedel. Under annat strö nämns pappersströ samt spån- och halmpellets i störst utsträckning. Sand och bark har också uppgetts under annat strö.

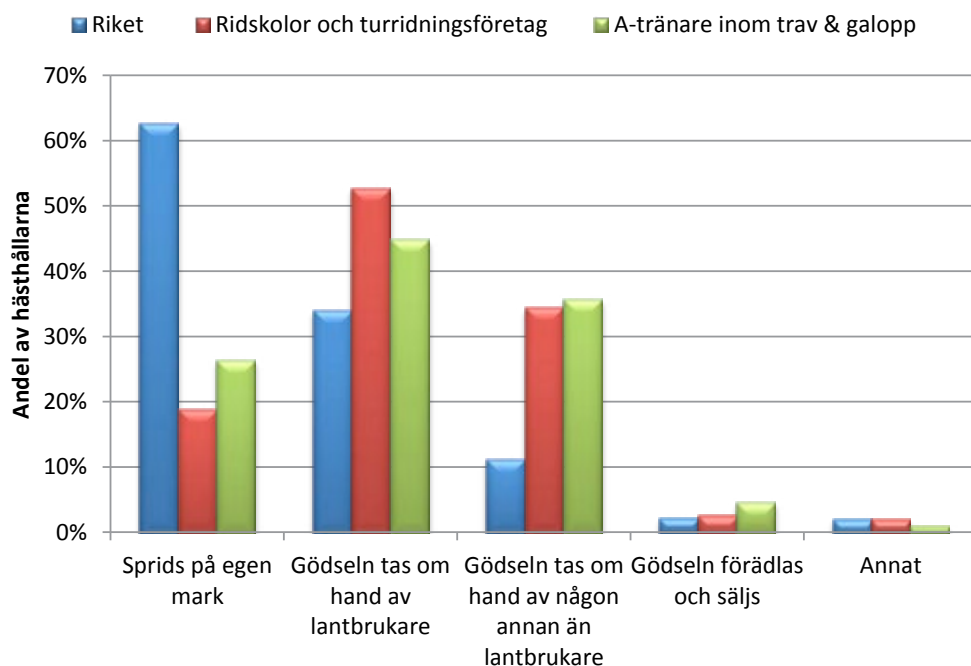
Figur 22. Förvaring av gödsel

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

Mer än hälften av alla hästhållare förvarar sin gödsel på betongplatta. Detta gäller även delgrupperna ridskolor och turridningsföretag samt A-tränare inom trav och galopp. Cirka 15 procent av hästhållarna i Sverige förvarar sin gödsel i container/vagn eller liknande medan i delgrupperna är den andelen mer än dubbelt så stor. Mest noterbart i figur 22 är att cirka en fjärdedel av landets hästhållare förvarar sin gödsel på marken, annat än åkermark. Andra sätt att förvara gödseln som nämns är framförallt gödselbrunn och gödselstad. Även att gödseln läggs i säckar, läggs på pall, på presenning och kompost nämns.

1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

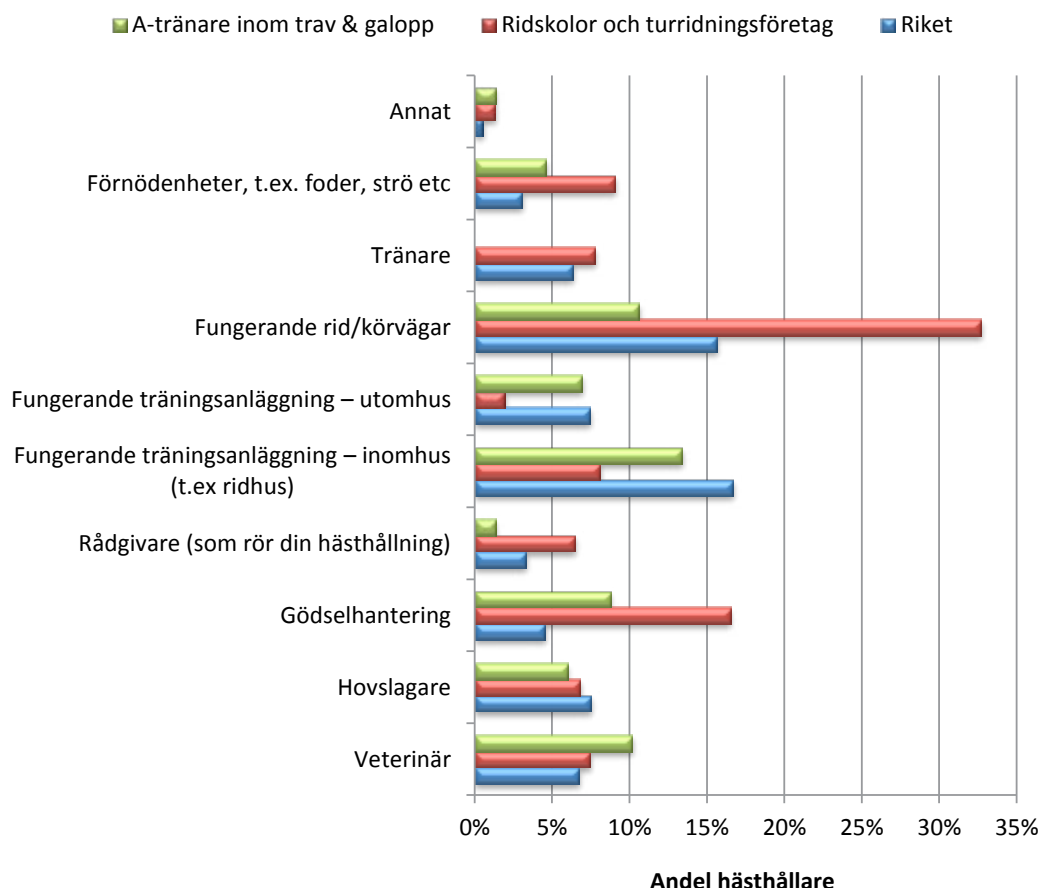
2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

Figur 23. Hur hästhållaren gör sig av med gödseln

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

Som helhet i Sverige sprids gödseln på egen mark av cirka 60 procent av hästhållarna. Runt hälften av alla i gruppen ridskolor och turridningsföretag samt A-tränare inom trav och galopp tycks ha överenskommelser med närliggande lantbrukare som tar hand om deras gödsel och för en tredjedel tas gödseln om hand av någon annan än lantbrukare. Kompost och jordförbättring anges som andra sätt att hantera gödseln. Några nämner att den förädlas och används för eget bruk.

Figur 24. Viktiga tjänster/service som är viktig för hästhållningen som hästhållarna tycker är svårt att få tag på inom sitt geografiska område

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

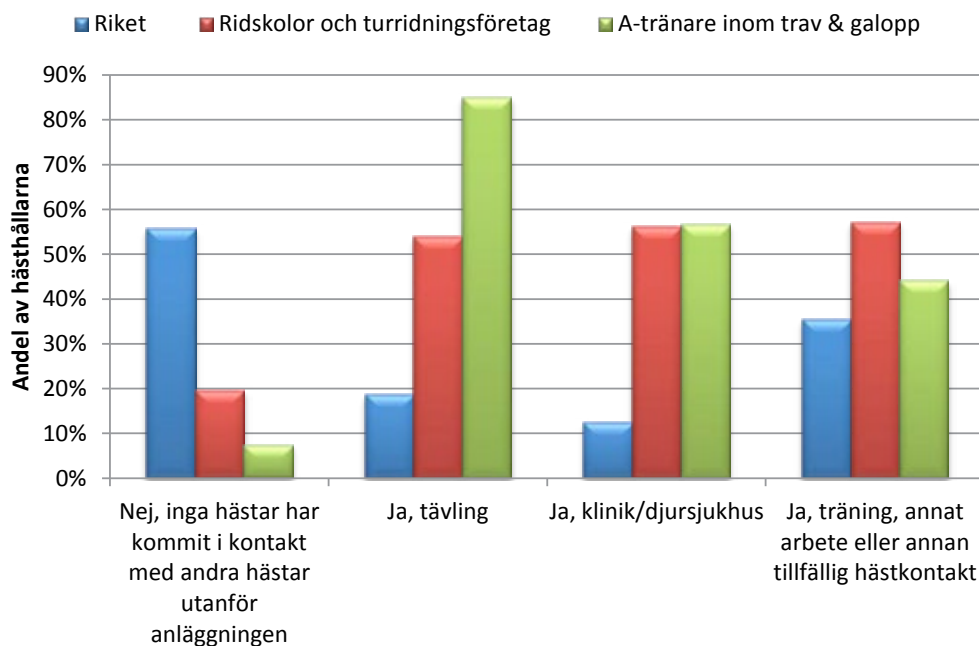
Drygt hälften av alla hästhållare i Sverige uppgav att de saknade någon tjänst/service som var viktig för deras hästhållning inom sitt geografiska område. Inom ridskolor och turridningsföretag var det cirka 60 procent och bland A-tränarna inom trav och galopp var det 45 procent.

För riket som helhet verkar störst andelar av hästhållarna sakna tillgång till bra rid- och träningsmöjligheter, strax över 15 procent saknar tillgång till fungerande rid- och körvägar och ungefär lika stor andel saknar tillgång till bra träningsanläggningar för inomhusträning. Drygt en tredjedel av gruppen ridskolor och turridningsföretag säger att de saknar tillgång till bra rid- och körvägar. Gödselhantering är en tjänst/service som saknas av strax under 10 procent av A-tränarna inom trav och galopp och cirka 17 procent i gruppen ridskolor och turridningsföretag. Annan tjänst/service som nämns utöver dessa svarsalternativ är sadelmakare.

1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

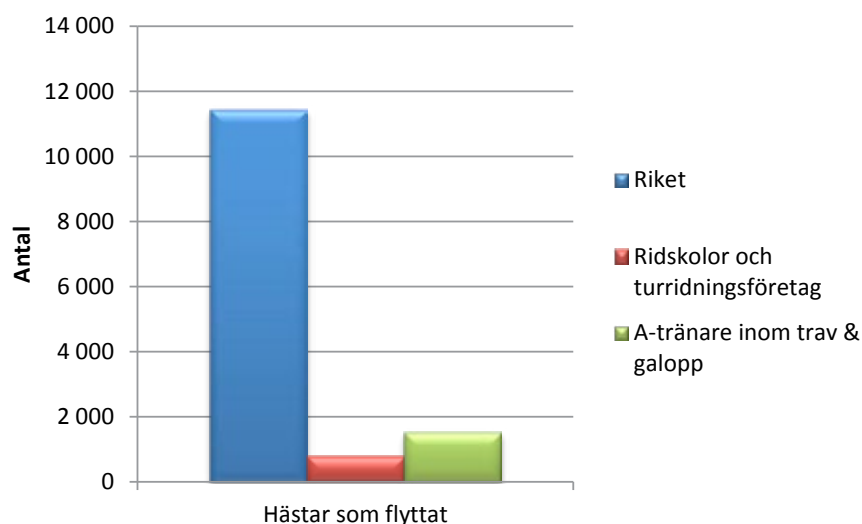
4.4 Hästkontakter

Figur 25. Har hästar från anläggningen tillfälligt besökt andra anläggningar/arrangemang med häst under januari och februari 2011

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

Här syns tydliga skillnader på Sverige som helhet och de två delgrupperna ridskolor och turridningsföretag samt A-tränare inom trav och galopp. Dessa skillnader är naturligtvis inte oväntade om man ser till vilken typ av verksamhet som delgrupperna bedriver. Över hälften av hästhållarna i Sverige har inte varit på besök på andra anläggningar/arrangemang med sina hästar. En femtedel i gruppen ridskolor och turridningsföretag säger samma sak. Cirka 20 procent av hästhållarna i Sverige som helhet uppger att de är iväg och tävlar med sina hästar att jämföra med runt 85 procent av A-tränarna inom trav och galopp. Andelen ridskolor och turridningsföretag samt A-tränare inom trav och galopp som tar sina hästar till klinik/djursjukhus är fem gånger så stor som andelen i riket som helhet. Detta torde bero på att gruppen ridskolor och turridningsföretag samt även A-tränare har fler hästar i genomsnitt per hästhållare och det blir därför vanligare att åtminstone en häst behöver åka till klinik.

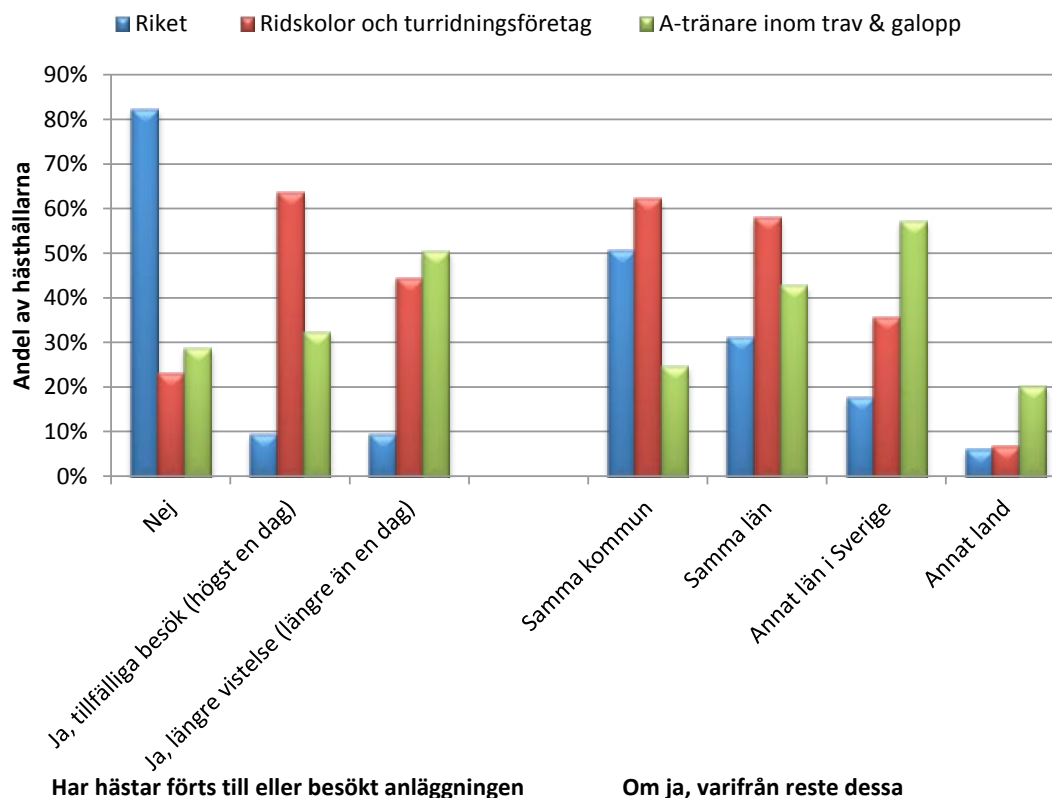

Figur 26. Antalet hästar som flyttat permanent från anläggningen under januari och februari 2011

Antalet hästar som flyttat permanent från hästhållarnas anläggningar under januari och februari 2011 uppgår till cirka $11\,500 \pm 2\,400$, där 2 400 kommer av ett medelfel på cirka 10,8 procent. Sätter vi antalet hästar som flyttat i relation till det totala antalet hästar är andelen större i gruppen A-tränare inom trav och galopp (cirka 15 procent) jämfört med drygt 3–4 procent för både gruppen ridskolor och turridningsföretag samt riket som helhet.

1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

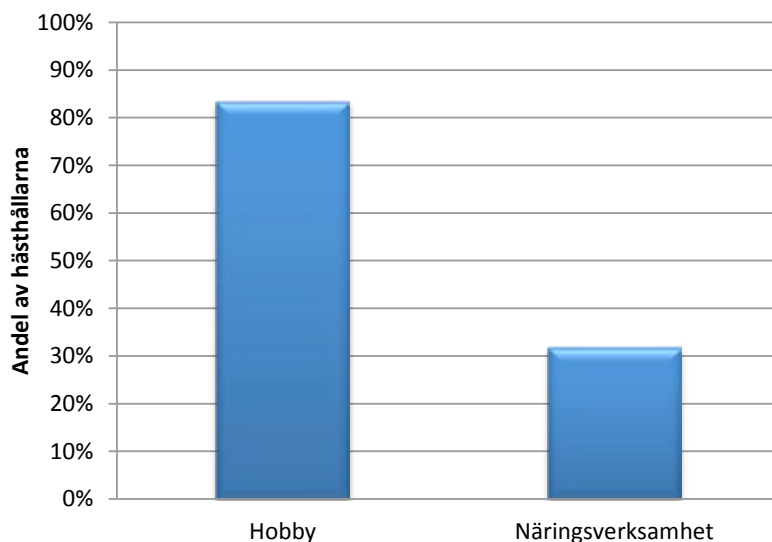
Figur 27. Har hästar förts till eller besökt anläggningen under januari och februari 2011

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

I riket som helhet fick anläggningarna runt om i Sverige få besök av andra hästar under januari och februari 2011. Ridskolor och turridningsföretag däremot får besök av andra hästar i rätt stor utsträckning (cirka 65 procent av deras anläggningar har fått tillfälliga besök och cirka 45 procent har fått längre besök under denna tidsperiod). Vid ridskolor finns ofta ridhus som används av andra vilket gör att besöksfrekvensen ökar. För A-tränarna inom trav och galopp är det cirka 30 procent som får tillfälliga besök och cirka 50 procent som får längre besök av andra hästar.

Av de anläggningar som har angett att de har haft besök denna period har cirka 50 procent av anläggningarna angett att de besökande hästarna kom från samma kommun. Var femte A-tränare inom trav och galopp har haft besök av hästar från annat land.

4.5 Hur använder hästhållarna sina hästar

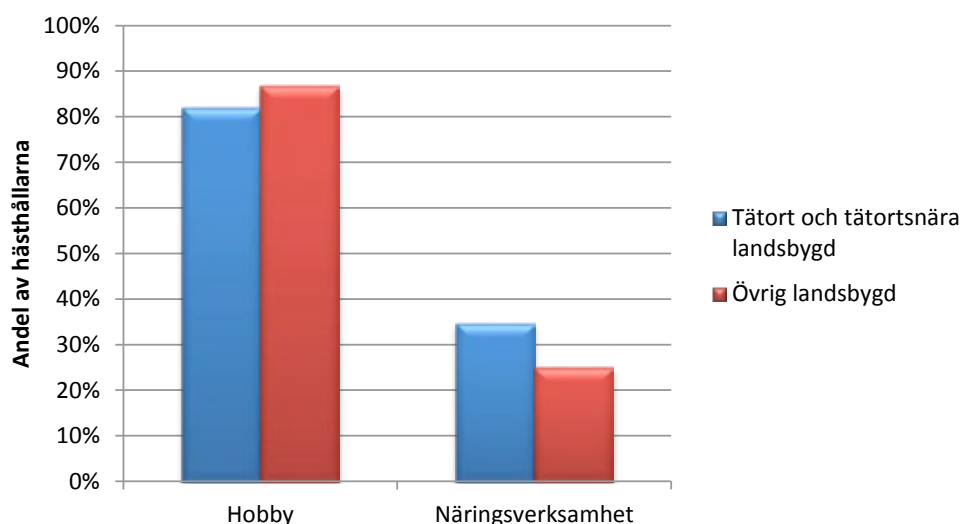
Figur 28. Andelen hästhållare som har häst som hobby och/eller bedriver näringsverksamhet med häst, Riket

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan kan överstiga 100 %.

Drygt en tredjedel av hästhållarna bedriver någon form av näringsverksamhet med häst. Drygt hälften av dessa har hästar enbart för sin näringsverksamhet. Över 80 procent har hästar som hobby. Utav dessa är det drygt 70 procentenheter som enbart har hästar som hobby. Kombinationen av båda utgörs av 15 procent av Sveriges hästhållare.

1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

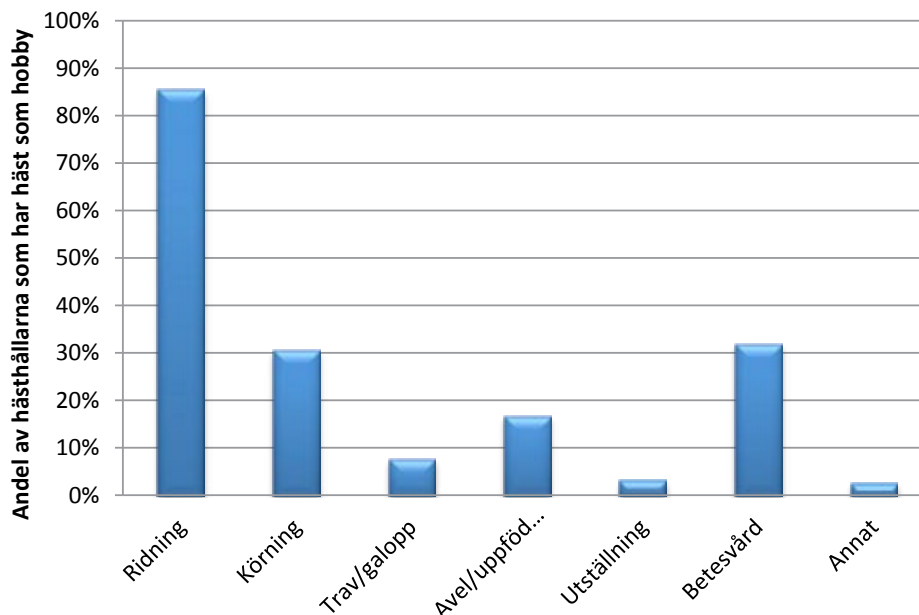
2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

Figur 29. Fördelning av hobby och/eller näringsverksamhet med häst mellan tätort och tätortsnära landsbygd resp. övrig landsbygd, Riket

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan kan överstiga 100 %.

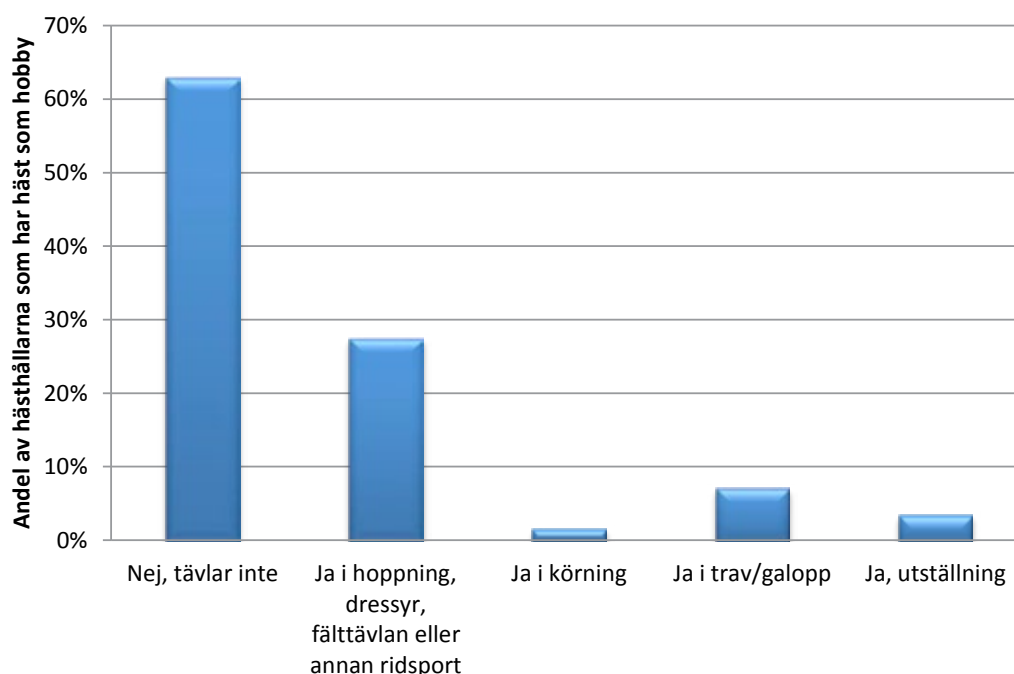
Utifrån figur 29 ovan går det att utläsa att näringsverksamhet bedrivs i större utsträckning inom tätort och tätortsnära landsbygd. När det gäller att ha häst som hobby är skillnaden inte så stor, men det tycks vara vanligare i övrig landsbygd.

Figur 30. Användningsområde om du har häst som hobby, Riket

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna kan överstiga 100 %.

Av de hästhållare som har häst som hobby använder drygt 85 procent av dessa hästhållare sina hästar till ridning. En tredjedel använder hästarna till körning och lika stor andel till betesvård. Att hästarna är pensionerade och att man har hästen som sällskap är exempel på svar under ”Annat”.

Figur 31. Andelen av hästhållarna med sin häst som hobby som tävlar, Riket

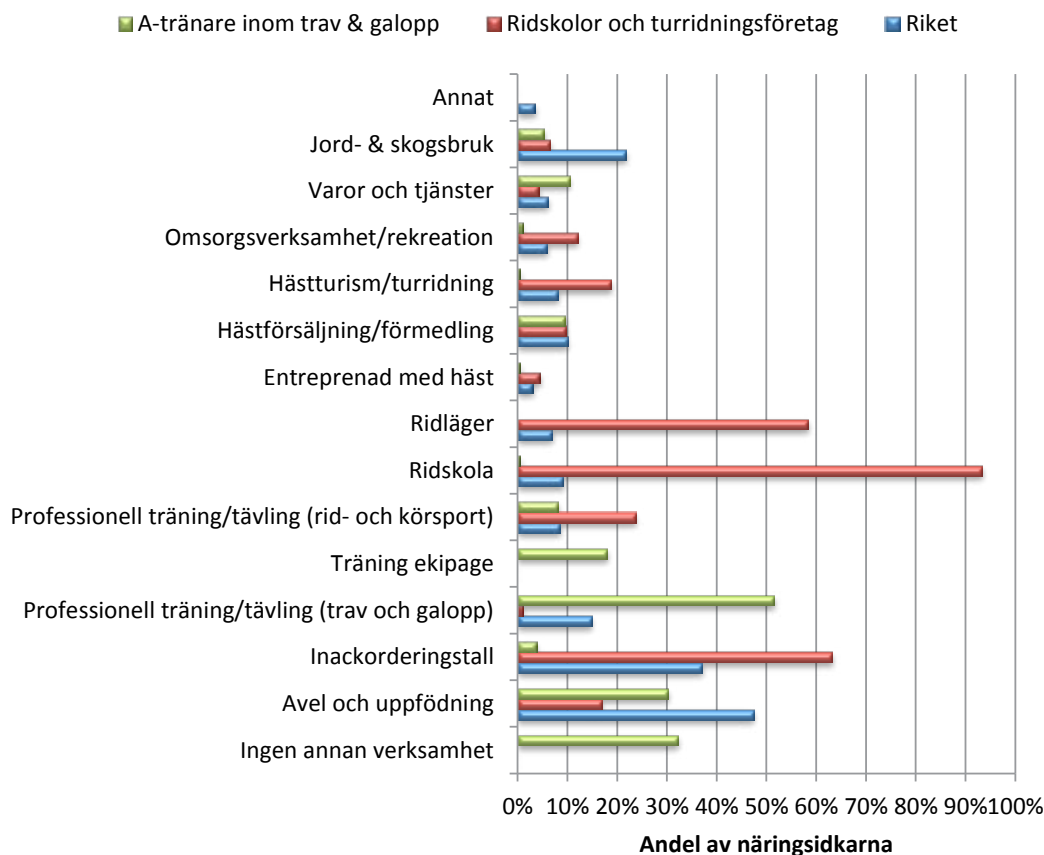
Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna kan överstiga 100 %.

Två tredjedelar av de som har häst som hobby tävlar inte med sina hästar. För de som gör det är det störst andel som tävlar i någon form av ridsport.

1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

4.6 Näringsverksamhet med häst

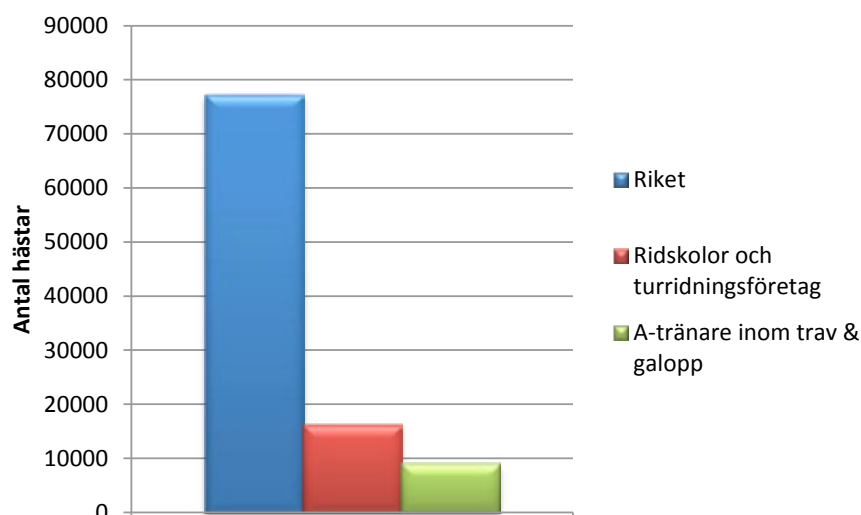

Figur 32. Andelen av hästhållarna som driver vilken typ av näringsverksamhet med häst

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

Av figur 32 går att utläsa att närmare 50 procent av hästhållarna som bedriver näringsverksamhet med häst i Sverige ägnar sig åt avel och uppfödning som näringsverksamhet med häst. Därefter följer inackordering med cirka 35 procent. Drygt en femtedel bedriver sin näringsverksamhet med häst inom jord- och skogsbruk. Ser vi till gruppen ridskolor och turridningsföretag domineras deras typ av näringsverksamhet av ridskoleverksamhet, ridläger och inackordering. Drygt 20 procent i gruppen har hästturism/turridning som näringsverksamhet. Annan näringsverksamhet med häst som nämns är amatörtränare.

Det finns två svarsalternativ i figur 32 som bara har kunnat besvaras av A-tränarna inom trav och galopp. Det ena är "Ingen annan verksamhet" som säger att cirka en tredjedel av A-tränarna inte bedriver någon hästrelaterad näringsverksamhet utöver eller i kombination med träning av hästar. Och det andra är "Träning av ekipage" som endast fanns på A-tränarnas enkät. Övriga som eventuellt bedriver "Träning av ekipage" som näringsverksamhet återfinns under svarsalternativet "Professionell träning/tävling (trav och galopp)" eller "Professionell träning/tävling (rid- och körspport)". I denna figur är även professionell träning och professionell tävling inom trav och galopp hopslaget. Så för A-tränarna inom trav och galopp ska här utläsas enbart tävling eftersom 100 procent av A-tränarna håller på med professionell träning inom trav och galopp.

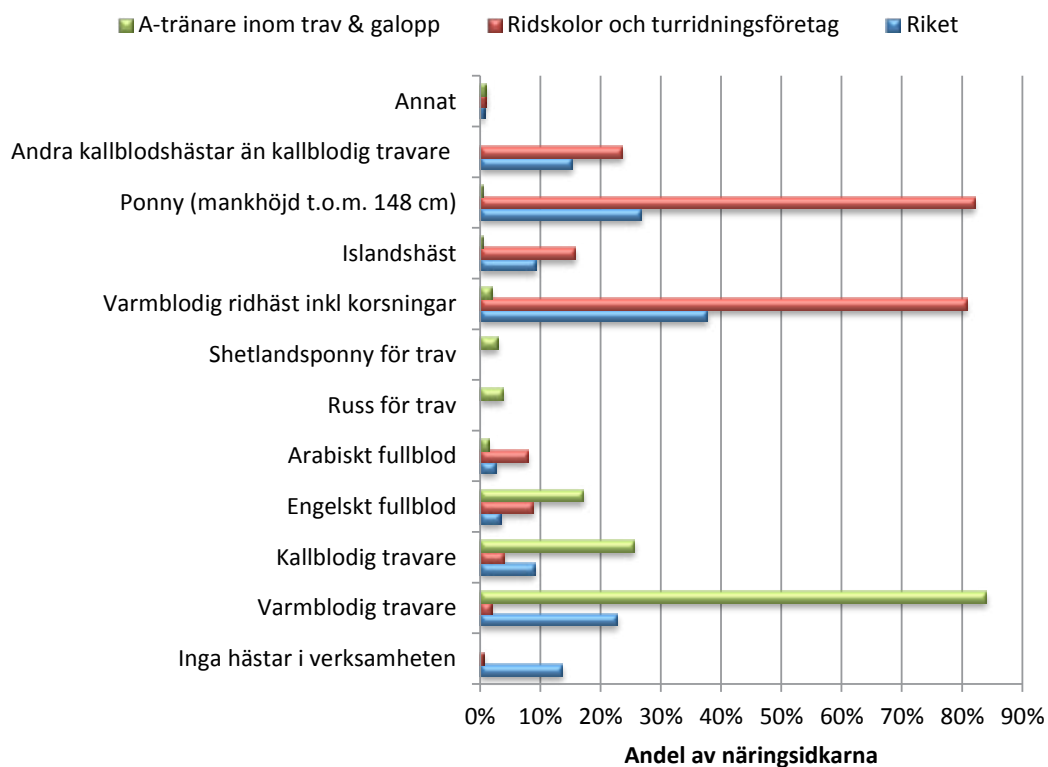
Figur 33. Antalet hästar i näringsverksamhet

Totalt antal hästar i Sverige som finns hos hästhållarna som bedriver näringsverksamhet med häst är cirka 77 300 med ett medelfel på 9 procent. Detta ger oss ett konfidensintervall på 63 600–91 000 hästar. Om vi ser till skattningen⁷ år 2010 där det totala antalet hästar i Sverige skattades till 362 700 st säger detta att cirka 20 procent av dessa hästar finns inom näringsverksamhet. Som tidigare nämnts så återfinns drygt 16 300⁷ hästar i gruppen ridskolor och turridningsföretag. 9 000 hästar finns i träning hos A-tränarna inom trav och galopp både enligt svaren i denna enkät och befintligt register hos Svensk Travsport (april 2010) och Svensk Galopp (maj 2010).

⁷ Enligt det statistiska meddelandet "Antalet hästar och anläggningar med häst 2010" (Jordbruksverket 2011).

1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

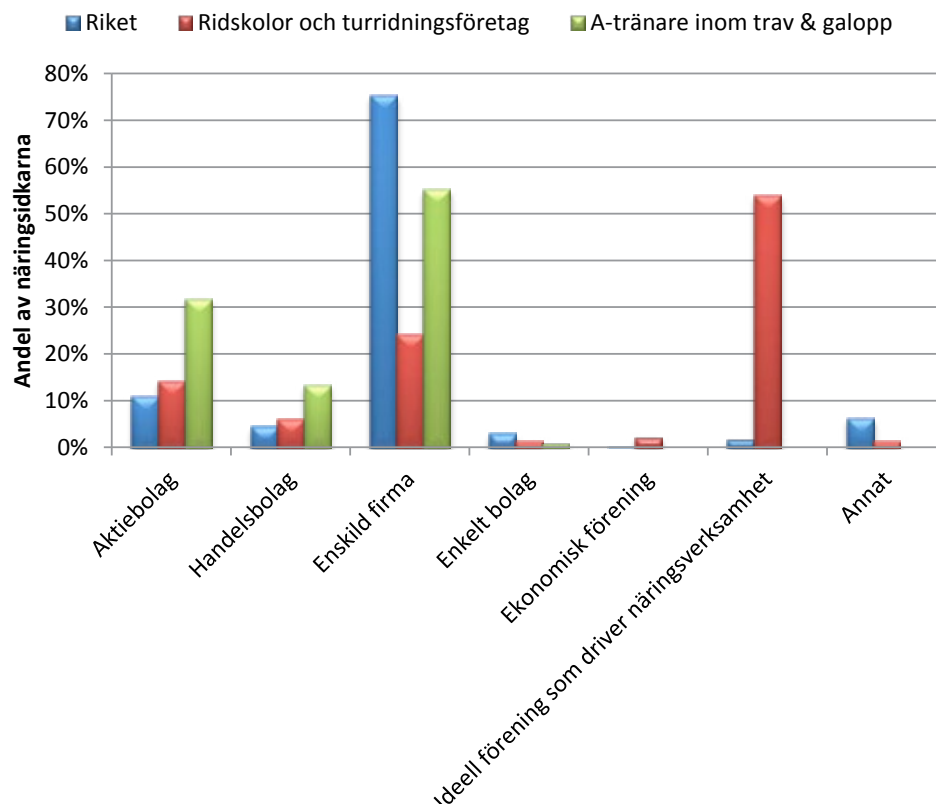

Figur 34. Vilken typ av häst har hästhållarna i sin näringsverksamhet med häst

Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

I Sverige som helhet har störst andel av hästhållarna varmblodig ridhäst inklusive korsningar i sin näringsverksamhet med häst, följt av andelen hästhållare som har ponny i sin näringsverksamhet. Helt väntat har stor andel av A-tränarna inom trav och galopp varmblodiga och kallblodiga travare samt engelskt fullblod i sin näringsverksamhet. Bland ridskolor och turridningsföretag har stor andel ponny och/eller varmblodiga ridhästar. Fördelningen av typer av hästar hos hästhållarna som bedriver näringsverksamhet är ungefär densamma som totalt sett för alla hästhållare (figur 9).

Drygt 15 procent av hästhållarna som bedriver näringsverksamhet med häst har inga hästar i sin näringsverksamhet. Majoriteten av dessa bedriver inackordering som näringsverksamhet.

Figur 35. Fördelning över i vilken företagsform hästhållarna har sin näringsverksamhet med häst

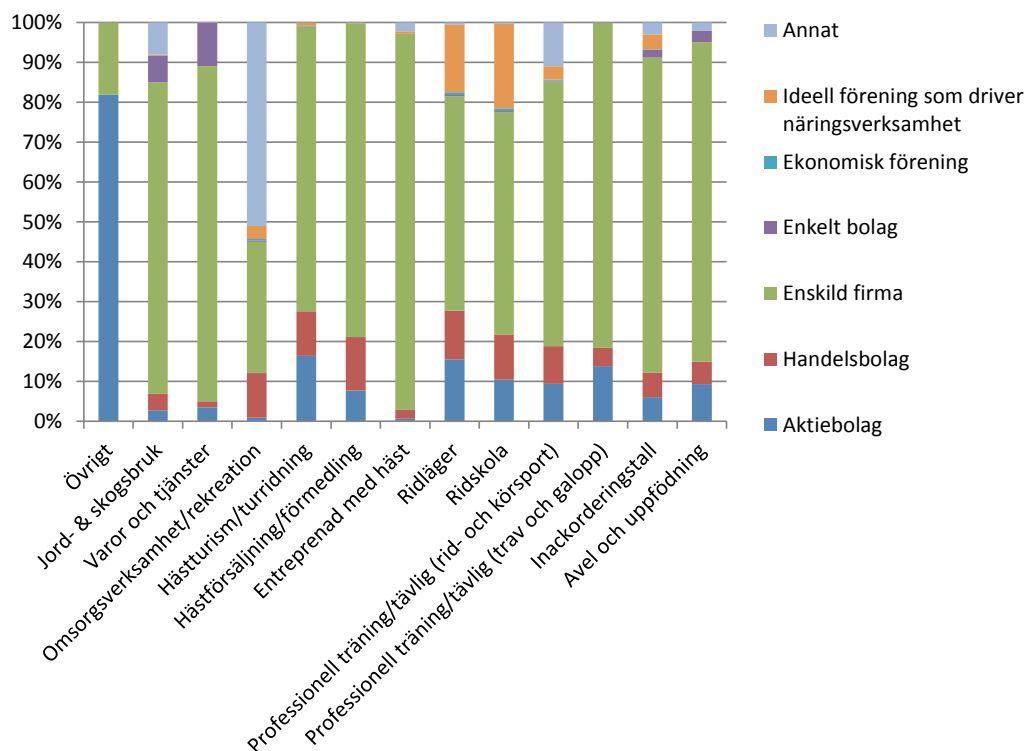
Anmärkning: I denna fråga hade respondenten möjlighet att kryssa i flera svarsalternativ vilket medför att summan av andelarna för varje grupp kan överstiga 100 %.

Enskild firma är den vanligaste företagsformen när det gäller näringsverksamhet med häst i Sverige. Detsamma gäller för A-tränarna inom trav och galopp. Ser vi till aktiebolag så är denna företagsform tre gånger så vanlig hos A-tränarnas jämfört med Sverige som helhet. Över hälften av gruppen ridskolor/turridningsföretag drivs som ideella föreningar och cirka en fjärdedel som enskild firma.

Av de som angett något under svarsalternativet ”Annat” nämns i stort sett av alla att man bedriver jordbruk. Det framkommer inte i vilken företagsform så vi har inte kunnat flytta dessa svar till något av de andra svarsalternativen.

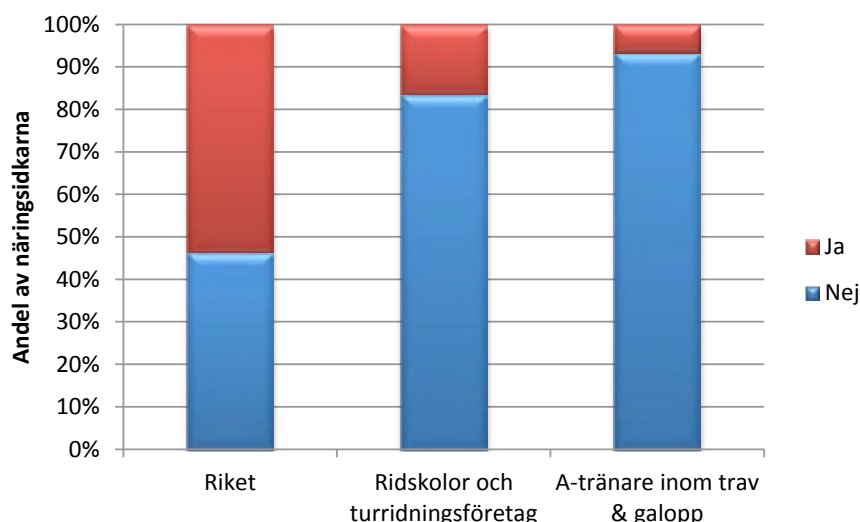
1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

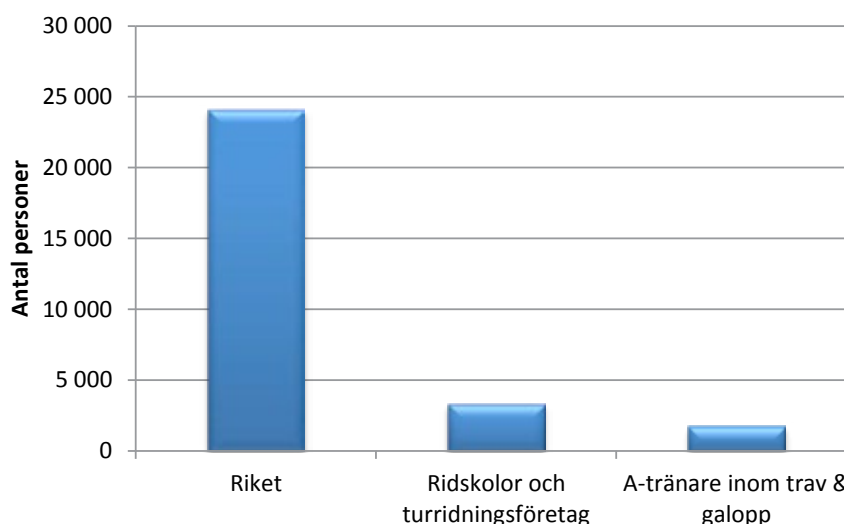
Figur 36. Fördelning företagsform beroende på typ av näringsverksamhet med häst, Riket

I figur 36 kan vi utläsa att majoriteten av alla typer av näringsverksamhet bedrivs som enskild firma. Ideell förening som driver näringsverksamhet med häst är vanligast inom Ridskola och ridläger. Bland de olika näringsverksamheterna tycks aktiebolag förekomma i störst utsträckning om man bedriver näringsverksamhet med häst inom Hästturism och turridning, Ridläger samt Professionell träning/tävling inom trav och galopp. Under "Övrigt"-gruppen är aktiebolag vanligast. Här ska nämnas att det är väldigt få objekt och vanligaste typen av näringsverksamhet man nämnt är amatörtränarverksamhet. Under företagsform "Annat" är det jordbruk/jordbruksfastighet som nämns i stort sett alla fall. Omsorgsverksamhet och rekreation verkar vara en typ av näringsverksamhet som bedrivs i rätt stor utsträckning på jordbruksfastighet.

Figur 37. Fördelning huruvida man bedriver sin hästverksamhet i kombination med annan icke hästrelaterad näringsverksamhet

Delgrupperna ridskolor/turridningsföretag och A-tränare inom trav och galopp bedriver i mycket mindre utsträckning någon annan icke hästrelaterad näringsverksamhet i kombination med sin näringsverksamhet med häst medan totalt sett över hälften av Sveriges hästhållare som bedriver näringsverksamhet med häst uppger att de gör det. Parallella verksamheter som nämns är framförallt jord- och skogsbruk. Därefter följer kött- och mjölkproduktion, konsultverksamhet och entreprenad samt uthyrning/försäljning av varor och tjänster. Skola, vård och omsorg, turism, bygg/snickeri och utbildning nämns också.

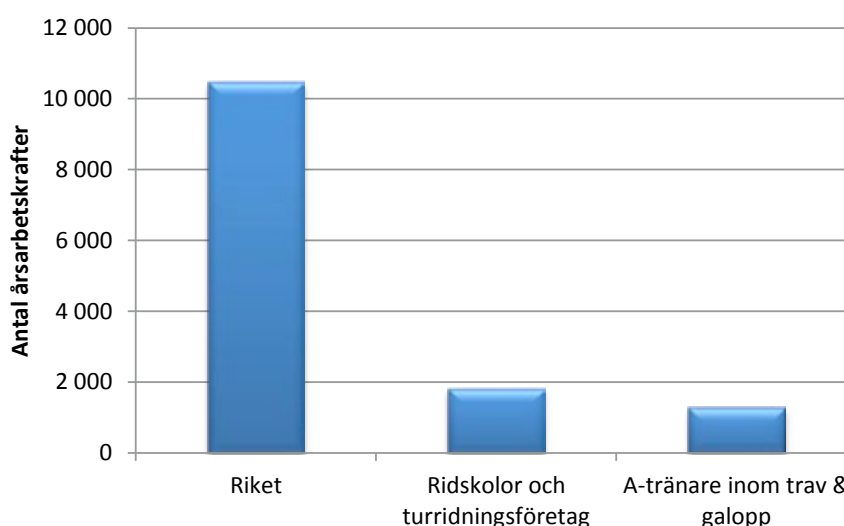
Figur 38. Hur många personer sysselsätter hästhållarna som har näringsverksamhet med häst

Totalt sett i Sverige sysselsätter hästhållare som har näringsverksamhet med häst cirka 24 100 personer. Medelfelet på riksnivå är här 7,8 procent vilket ger det 95-procentiga konfidensintervallet 20 400–27 800. Ridskolor och turridningsföretag sysselsätter cirka 3 300 personer och A-tränarna inom trav och galopp cirka

1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

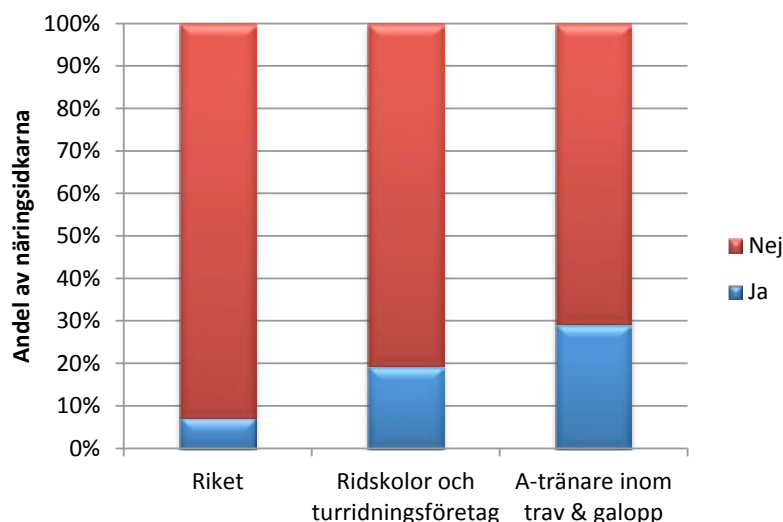
2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

1 700. Här kan nämnas att samma nivå på drygt 25 000 sysselsatta kom man även fram till i undersökningen "Arbetsmarknad och yrken inom Svensk hästnäring" som HNS genomförde år 2010 i samarbete med HYN. I den undersökningen skattades antalet sysselsatta genom uppgifter om antal anställda från olika organisationer inom hästsektorn. HNS undersökning fångar troligen inte in de sysselsatta och det arbete som bedrivs i mindre organiserad form som däremot kommer med i den här undersökningen. Det som HNS undersökning däremot får med som troligen inte omfattas här är det arbete och sysselsättning som hästnäringen genererar i form av arbeten inom exempelvis utbildning, forskning, vissa administrativa uppgifter och de som sysselsätts inom spelverksamhet såsom ATG-ombud. I den här undersökningen kommer de personer med som hästhållaren har som anställda i sin näringsverksamhet med häst och de med egen näringsverksamhet som hästhållaren anlitar.

Figur 39. Hur många årsarbetskrafter representerar dessa sysselsatta

Alla timmar som genereras av sysselsatta av hästhållarna som har näringsverksamhet med häst uppgår till totalt cirka 10 500 årsarbeten. Med ett medelfel på 9,4 procent ger detta ett 95-procentigt konfidensintervall på 8 600–12 400. Även denna siffra kommer i ungefär samma nivå som HNS undersökning, som angav 11 000 årsarbeten.

Figur 40. Andelen som under de närmsta två åren har planer på att anställa fler för sin näringsverksamhet med häst

Vi kan se i figur 40 att man inom gruppen ridskolor och turridningsföretag samt bland A-tränarna inom trav och galopp i större utsträckning tror att man kommer att anställa fler för sin näringsverksamhet med häst inom de närmsta två åren jämfört med riket som helhet.

4.7 Hästhållarnas syn på utvecklingsmöjligheter och hinder samt potential för hästnäringen

I slutet av enkäten gavs det möjlighet att fritt skriva ner vilka utvecklingsmöjligheter man ser för sin hästverksamhet, vilka hinder man ser för dessa utvecklingsmöjligheter samt vilka allmänna utvecklingsmöjligheter man ser inom hästnäringen i Sverige. Utöver det fanns även möjlighet att lämna "Övriga upplysningar". I beskrivningen nedan om vad man svarat på dessa frågor kommer vi att bryta ut de grupper som benämns "Delpopulation 2 & 3" i kapitel 2.1 ur riket som helhet och här kalla den gruppen för "fastighetsägare".

Som påminnelse kan här nämnas igen hur många som totalt sett svarat på denna omfattande enkät i de olika grupperna. I gruppen "fastighetsägare" fick vi in totalt 1 511 svar. I gruppen ridskolor och turridningsföretag har 309 st svarat och 218 st av A-tränarna inom trav och galopp har svarat på enkäten. Detta för att i resten av kapitel 4.7 få en översiktlig bild på hur stor andel av de olika grupperna som svarat på dessa tre avslutande öppna frågor.

För dessa tre frågor har heller ingen uppräknings skett på riksnivå så alla siffror och andelar som omnämns i kapitel 4.7 avser de som svarat på frågorna. Vi vet ingenting om hur de som inte svarat ställer sig till dessa frågor.

4.7.1 Vilka utvecklingsmöjligheter ser hästhållaren i sin näringsverksamhet

Av de cirka 500 som valt att svara på denna fråga så är det rätt jämt fördelat i antal mellan grupperna ridskolor och turridningsföretag, A-tränare inom trav och galopp och den stora gruppen fastighetsägare. Men karaktären på svaren skiljer

1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

sig åt mellan grupperna. Hos de ridskolor och turridningsföretag som svarat på denna fråga är det endast var sjunde som ser små eller inga utvecklingsmöjligheter för sin hästverksamhet till skillnad från de A-tränare och fastighetsägare som svarat på frågan där cirka var tredje ser små eller inga utvecklingsmöjligheter.

Av alla som svarat på denna fråga, oavsett vilken typ av hästhållare man är, så ser i genomsnitt var tionde möjligheter i att utveckla nya verksamheter. En del har planer på att utveckla ny verksamhet parallellt med befintlig och en del nämner att de funderar på att byta inriktning. Exempel på nya parallella verksamheter som nämns av ridskolor och turridningsföretag är att även anordna tävlingar, utöka med turism, boende och rehabilitering, utöka med gäststall, gödselåtervinning till bioenergi etc. Någon A-tränare inom trav och galopp nämner att efterfrågan av inkörning, korttidsinackordering och beteshästar har ökat och ser där eventuella möjligheter till ny verksamhet parallellt med sin träning av hästar. Bland fastighetsägarna så är det exempelvis någon som har avel och uppfödning samt inackordering som skulle vilja kombinera det med ridlekis och handikappridning. En annan har omsorgsverksamhet med häst och skulle vilja utöka med turism där familjer kan komma och hyra boende på gården och leva lantliv ihop med djuren. Några som har inackordering skulle vilja kombinera det med att sälja foder. Att gå från turridning/ridläger till inackordering, att sluta med uppfödning och bara förmedla hästar, att sluta med ridskola/ridläger och satsa på avel och uppfödning istället är några exempel på byte av inriktning.

Lite mer än var tredje hästhållare som svarat på frågan ser sin utvecklingspotential inom befintlig hästverksamhet. Inom ridskolor och turridningsföretag är det cirka hälften av de som svarat som ser denna möjlighet. Exempel på utökning av befintlig hästverksamhet är för ridskolor och turridningsföretag att bygga fler ridhus, expandera med fler hästar, erbjuda fler lektioner, utöka markytorna för att bättre möta efterfrågan, höja kvalitén, skapa övernattningsmöjligheter, bygga om spiltor till boxar, utveckla för att kunna bedriva större tävlingsverksamhet, mer personal, skapa möjligheter för fler handikappgrupper, bygga terrängbana, bygga lösdriftsanläggning, etc. A-tränarna inom trav och galopp som ser möjligheter på att utveckla befintlig verksamhet nämner bland annat att de vill utvecklas som tränare och förhoppningsvis kunna köra in mer pengar, få in fler hästar i träning och därmed anställa fler, förbättra tävling- och träningsbanor, öka rehabträning, utöka med mer och bättre uppfödning, utöka sin marknadsföring, bilda konsortier så fler har råd att äga travhästar, bygga nytt eller större stall, höja kvalitén på hästarna. Fastighetsägarna ser möjligheter med utökad inackordering, bygga ridhus så verksamheten kan fortsätta under vinterhalvåret också, fler avelsston, lösdriftsanläggning, utöka turismridning, bättre hagar, utveckla seminestation, bygga eller förbättra ridvägar etc.

4.7.2 Vilka hinder ser hästhållarna för utvecklingen av sin hästverksamhet

Även på denna fråga är det cirka 500 stycken som svarat. Fördelningen i antal räknat mellan grupperna ridskolor och turridningsföretag, A-tränare inom trav och galopp och den stora gruppen fastighetsägare ser lite annorlunda ut här. Drygt 200 st av gruppen ridskolor och turridningsföretag har svarat och lika många av fastighetsägarna. Resten, drygt 100 st, står A-tränare inom trav och galopp för. Totalt sett bland alla som svarat på denna fråga så anser drygt 10 procent att det inte finns några hinder medan flest som anser att det finns hinder ser ekonomiska fak-

torer som hinder för utveckling. Drygt var tredje nämner detta och då mest i form av höga kostnader, dålig lönsamhet och/eller brist på finansiering. Näst flest, drygt var sjätte, anser att marknaden är svag och det är svårt att ta betalt. Nästan lika många nämner att det finns brister av olika slag som hindrar deras utveckling av hästverksamheten. Då i form av brist på möjligheter inom anläggningen, brist på bra rid- och körvägar, brist på mark, brist på kvalificerad arbetskraft, brist på service i form av veterinärer och hovslagare, brist på bra hästar etc. Drygt 10 procent som svarat på frågan ser hinder i form av regelverk, tillsyn och kontroll, byråkrati, miljö, infrastruktur, översiktsplanering och andra kommunala frågor.

Jämför vi mellan grupperna ridskolor och turridningsföretag, A-tränare inom trav och galopp respektive den stora gruppen fastighetsägare, för de som svarat på denna fråga, så upplever flest och ungefär lika stor andel inom grupperna att ekonomiska faktorer är det som hindrar utvecklingsmöjligheterna. Hos A-tränarna inom trav och galopp ses en svag marknad och de brister av olika slag som nämns ovan som hinder i större utsträckning än hos de andra två grupperna. Däremot ser A-tränarna mindre problem med regelverk, tillsyn och kontroll, byråkrati, miljö, infrastruktur, översiktsplanering och andra kommunala frågor. Dessa frågor upplever dock ridskolor och turridningsföretag som hinder i större utsträckning än de andra grupperna. Av de inom gruppen fastighetsägare som svarat på denna fråga nämner näst flest att ålder, familjesituationen och brist på tid som hinder för utvecklingsmöjligheterna och då även i större utsträckning än i gruppen ridskolor och turridningsföretag samt A-tränarna inom trav och galopp som svarat på frågan.

4.7.3 Vilka utvecklingsmöjligheter ser hästhållarna i allmänhet för hästnäringen i Sverige

Att hästnäringen i allmänhet i Sverige har goda utvecklingsmöjligheter, utan att precisera inom vilka områden, anser en tredjedel av de totalt 370 st som svarat på frågan. Många av A-tränarna inom trav och galopp nämner att skatten på spel måste bli lägre och prispengarna öka för att travsporten ska utvecklas och växa.

Många inom ridskolor och turridningsföretag ser ett ökat intresse för häst som rekreation, stressade stadsbor som vill komma ut på landet med få lugn och ro, människor med psykisk ohälsa ökar sitt välbefinnande kring hästar och med ridning etc. Många nämner också att näringen nått sin peak nu och börjar se en nedgång i intresset medan andra ser ett ökat intresse. Det är också svårt att locka till sig ungdomarna bland allt annat utbud som finns i samhället. Mer hjälp och stöttning från kommunerna och att kommunen likställer ridsporten med övrig sport som fritidsaktivitet efterfrågas också på många håll i landet. Ridvägar nämns här som ett återkommande problem mellan gruppen ridskolor/turridningsföretag och kommuner.

Bland fastighetsägarna ser vissa som svarat på denna fråga en stor potential för hästnäringen i Sverige kring storstäderna. En del nämner att det är svårt att sälja unghästar, priserna pressas ner till en ohållbar nivå av importen. Många antyder en viss irritation till Skatteverket som inte ser småskaligt företagandet med häst som näringsverksamhet utan som hobbyverksamhet medan andra nämner att det är bra att Skatteverket är tydliga med den gränsdragning som finns men bör respektera företagen. Även här nämns själslig utveckling, kvalitativ fritid och övrig rekreation med häst som verksamheter med allmänt bra potential för god utveckling.

1. Resultaten presenteras med utgångspunkt från hästhållaren

2. Hästhållare = att man har häst/hästar på sin fastighet/anläggning och att man har det praktiska ansvaret för dessa

Många nämner också att aveln måste satsa mer på kvalitet för ökad konkurrenskraft och överlevnad. Olika varianter av paketlösningar med ridning i kombination med övernattning är också verksamheter som hästhållarna som svarat på denna fråga tror har bra utvecklingspotential i framtidens Sverige. Här finns också en del som nämner att hästnäringens utveckling i Sverige hämmas av den svarta arbetsmarknaden som finns inom branschen. Fler ridvägar, båda i tätortsnära områden och i skogen, tror många skulle kunna öka intresset för hästar. Att använda hästar mer inom jord- och skogsbruk nämns också av ett par stycken. Ett ändrat synsätt från myndigheter och politiker efterfrågas från en del för att näringen ska få den chans den förtjänar att utvecklas. Djurskyddet kommer också på tal som ett hinder för utveckling i Sverige då man anser att det är för snäva regler.

4.7.4 Övriga upplysningar

Övriga upplysningar har i antal räknat lämnats av betydlig fler fastighetsägare jämfört med gruppen ridskolor och turridningsföretag samt A-tränare inom trav och galopp. Tre fjärdedelar av alla som lämnat någon upplysning finns i den gruppen. Mycket av det som nämns här har vi redan lyft i de tre frågorna ovan. Många vill göra sig hörda vad gäller regelverket kring djurhållning. Man önskar att det förtydligas, förenklas och påpekar bristen på kontroller för att säkra att regelverket följs. Man nämner också att regelverket fördyrar för småföretagarna med alla tillstånd. Det framkommer också synpunkter på myndigheters och kommuners olika syn på vad som är näringsverksamhet med häst. Byråkratin kring landsbygdsprogrammet framhävs som komplicerad och förenklingar efterfrågas. Att hästbranschen inte tas på allvar av politikerna anser vissa som bekymmersamt och man önskar sänkt skatt för att stimulera hästnäringen. LRFs arbete kring allemansrätten för att skydda markägarna ifrågasätts av en hästhållare då den är viktig för hästföretagare.

Vi vill avsluta detta kapitel med att tacka alla uppgiftslämnare för deras synpunkter på dessa frågor. Det har gett en insyn i vilka problem hästhållarna upplever och bra förslag på åtgärder som skulle underlätta hästhållningen och näringsverksamhet med häst.

5 Statistikens tillförlitlighet och felkällor

5.1 Bearbetning, kontroll och granskning

Alla inkomna enkäter stansades in manuellt. Graden av stansningsfel bedöms som liten efter otaliga kontroller. Kontroller och granskning har skett för svaren inom varje fråga för sig och till viss del på hästhållarnivå. Det vill säga att rimligheten mellan svaren sinsemellan frågorna för varje enskild hästhållare inte har kontrollerats fullt ut men däremot har kontroller och granskning skett på alla svaren för varje enskild fråga. Kontroll har gjorts mot enkätuppgifter och rättelser har gjorts där fel upptäckts. Om lämnade uppgifter verkar helt orimliga (s.k. outliers) har dessa exkluderats ur beräkningarna.

Många har använt svarsalternativet med fritext. Under granskning kunde de flesta av dessa förflyttas till ett av de förutbestämda svarsalternativen. I de fall inte detta var möjligt kodades fritextsvar upp i nya kategorier som skapades utefter svarens karaktär.

5.2 Mätfel

Det vill säga när respondenten misstolkat frågan och därmed svarat på något som vi egentligen inte efterfrågade. Risken bedöms generellt sett som liten men är möjligtvis lite större på frågan om antal sysselsatta i näringsverksamheten med häst eftersom definitionen kan upplevas svårtolkad. Även för frågan angående om hästhållaren har häst som hobby och/eller bedriver näringsverksamhet med häst kan risken för mätfel tänkas vara lite större. Detta eftersom hästhållaren själv anser att han bedriver näringsverksamhet med häst medan Skatteverkets tolkning är hobbyverksamhet. Så samma typ av näringsverksamhet kan i ett fall anges som hobby och i ett annat som näringsverksamhet. Även frågan om hur hästarnas behov av social kontakt tillgodoses kan tolkas olika. Vissa som har svarat att hästarna har kontakt med andra hästar i hage, kan ha nöjt sig med detta svar, medan andra har fyllt i flera av svarsalternativen. Social kontakt enbart med människa anses i allmänhet inte vara tillräckligt för att fylla hästars behov, men troligen har en större andel än vad som framgår av svaren kontakter med människor.

5.3 Fel person har svarat på enkäten

Kan tänkas att frågorna om näringsverksamhet som skulle besvaras av näringsidkaren har besvarats av hästhållaren även om dessa inte är samma person och tvärtom, det vill säga att näringsidkaren har svarat på frågorna om hästhållning fast personen kanske inte är direkt inblandad i den dagliga driften.

5.4 Medelfel

Medelfelet ger en indikation på tillförlitligheten av en punktskattning. Vi har valt att redovisa medelfelet i procent av punktskattningen. Med hjälp av medelfelet kan man räkna fram ett konfidensintervall som man med viss säkerhet kan säga att den sanna punktskattningen befinner sig inom. Brukligt är att man tar fram ett 95-pro-

centigt konfidensintervall. Detta säger att man med 95 procents säkerhet kan säga att punktskattningen ligger inom detta konfidensintervall. Det räknas ut enligt följande förenklat uttryckta formel:

Punktskattningen $\pm 1,96 \times$ medelfelet i procent $\times$ punktskattningen

T.ex. om "Antal sysselsatta som finns i hästhållarnas näringsverksamheter med häst" skattas till 24 000 med ett medelfel på 2,5 procent så säger medelfelet på 2,5 procent att med 95-procents säkerhet ligger det sanna värdet för antalet sysselsatta inom intervallet 22 800-25 200, d.v.s. $24\,000 \pm 1\,200$ som är lika med $24\,000 \pm 1,96 \times 2,5\% \times 24\,000$.

5.5 Bortfall

Kan vara helt eller partiellt bortfall. Hur vi hanterat partiellt bortfall beskrivs i kap 5.7. Inkomna svar motsvarar en svarsfrekvens på 68 procent och efter att ha sorterat bort de som ej vill delta, dödsbo etc. blev svarsfrekvensen 63 procent. Vid urvalsundersökningar som denna finns det alltid en risk att respondenterna som inte svarat på enkäten skulle kunna svara annorlunda jämfört med de som har svarat. Vilket skulle resultera i bias. Det vill säga att vi gör en skattning utifrån ett skevt bakgrundsmaterial. Exempelvis skulle det kunna vara så att en större andel av de hästhållare som fått enkäten och som har en djurhållning som inte överensstämmer med lagen valt att inte svara. Vilket då skulle göra att vi underskattar vissa resultats som skulle påvisa "dålig" hästhållning och överskattar de som påvisar "god" hästhållning. Vi kan inte bedöma hur stor risken är att icke-svarande hästhållare skulle svarat annorlunda jämfört med de som har svarat. Vi anser att svarsfrekvensen är god och med hänsyn tagen till begränsade tidsresurser har vi därför valt att inte genomföra någon bortfallsanalys. Rak uppräknings har därmed skett.

5.6 Gränsdragningar vid sysselsättning och årsverken

Justeringar i form av generellt uppsatta gränser har gjorts på de inkomna svaren vad gäller frågorna om antal sysselsatta i näringsverksamheten samt hur många årsverken dessa sysselsatta generera. Först justerades orimligt höga svar om antal årsverken. Ett årsverke var enligt definition lika med 1 800 h. Om respondenten svarat årsverken i tusental har siffrorna tolkat som h och räknats om till årsverken därigenom. Om de svarat i hundratal har hänsyn tagits till i första hand antal sysselsatta med även övriga svar om vilken typ av näringsverksamhet och antal hästar har använts för att bedöma rimligheten. Samma omräkning har skett här om det verkat orimligt. För andra mer tveksamma kombinationer av svar på dessa två frågor har följande gränser satts upp:

- Om antalet sysselsatta var upp till 2 st har det som max fått generera i 2 årsverken per sysselsatt. Med resonemanget att en person som själv eller tillsammans med sin maka/make driver ett företag i många fall lägger in väldigt mycket tid i företaget.
- Om antalet sysselsatta var 3–4 st har det som max fått generera i 1,5 årsverken per sysselsatt. Med resonemanget likt ovan men här i form av familjeföretag där ytterligare familjemedlemmar är delaktiga men att snittet ändå blir något lägre per person.

- Om antalet sysselsatta var 4 eller högre har vi ansett att då är det i form av anställda så då har det som max fått generera ett årsverke per sysselsatt.

Om antalet sysselsatta har angetts med en decimal, t.ex. 2,5 sysselsatta, har detta alltid avrundats neråt för att minska risken för överskattning, i detta exempel 2 då svaret endast kan vara ett heltal.

5.7 Partiellt bortfall och uppräkningsfaktorer

Det fanns ett partiellt bortfall i enkätsvaren. Det betyder att respondenten inte har svarat på en eller flera av frågorna och enkäten är därmed inte helt komplett ifylld. Troligen förklaras det av att enkäten var väldigt omfattande. I och med att vi ville använda så mycket som möjligt av information som fanns bland inkomna enkäter så har vi behandlat varje fråga såsom om den var den enda på enkäten, det vill säga att för varje enskild fråga finns en individuell uppräkningsfaktor.

En uppräkningsfaktor är den konstant som varje objekt i urvalet ska multipliceras med för att räknas upp till det totala antalet i urvalsramen. I denna undersökning, som baseras på undersökningen till ”Antalet hästar och anläggningar med häst 2010”, är varje objekt en fastighet/besättning där det den 10 juni 2010 fanns häst och varje sådan fastighet/besättning i urvalet får representera ett visst antal andra fastigheter/besättningar där det finns häst. Det vill säga tillsammans representerar alla dessa fastigheter/besättningar det totala antalet fastigheter/besättningar i Sverige där det fanns häst den 10 juni 2010. Väldigt förenklat kan man säga att uppräkningsfaktorerna helt enkelt är vikter som fås genom att dividera det totala antalet fastigheter i fastighetstaxeringsregistret med antalet inkomna svar.

6 Slutsatser

Följande slutsatser kan dras utifrån enkätsvaren:

- Två tredjedelar av dagens hästhållare är kvinnor. Skillnaden mellan de tillfrågade grupperna är däremot stor. I gruppen A-tränare inom trav och galopp ser vi att män utgör cirka 85 procent och inom ridskolor och turridnings-företag är det i stort sett omvänt.
- Över 60 procent av landets hästhållare har ingen utbildning med anknytning till sin hästhållning.
- Drygt 5 procent av landets hästhållare har stall som helt eller delvis innehåller spiltor medan motsvarande siffra hos gruppen ridskolor och turridningsföretag är 60 procent. I hur stor utsträckning hästarna är uppstallade i spiltor går dock inte att utläsa ifrån svaren. Utredningen om en ny djurskyddslag föreslår att förbud införs mot att hålla djur uppbundna. Det kan innebära kostsamma ombyggnationer för att ersätta de spiltor som finns idag.
- Närmare 80 procent av hästhållarna i riket har inga planer på att inom de kommande två åren utveckla sin hästhållning genom ny- eller ombyggnad, däremot har cirka två tredjedelar av gruppen ridskolor och turridningsföretag planer på detta.
- I genomsnitt har landets hästhållare tillgång till en hektar bete/rasthage per häst oavsett om man håller sina hästar inom tätort/tätortsnära landsbygd eller övrig landsbygd. De flesta hästhållare låter sina hästar gå tillsammans i hage på åkermark.
- Trots att över hälften av hästhållarna odlar eget grovfoder i någon omfattning är hästhållarna i stort behov av att införskaffa både grov- och kraftfoder som har producerats av andra än de själva till sina hästar.
- Mer än hälften av alla hästhållare förvarar sin gödsel på betongplatta. Över 30 procent av hästhållarna i grupperna ridskolor/turridningsföretag och A-tränare inom trav och galopp förvarar sin gödsel i container/vagn jämfört med cirka 15 procent för riket som helhet. Mest noterbart är att cirka en fjärdedel av landets hästhållare förvarar gödseln på mark som inte är åkermark.
- Var sjätte hästhållare i landet upplever att de har svårt att få tillgång till fungerande rid- och körvägar. Lika stor andel uppger att de har svårt att få tillgång till fungerande träningsanläggning inomhus (exempelvis ridhus).
- Cirka 80 procent av hästhållarna har inte haft besök av annan häst på sin anläggning och cirka 55 procent har inte besökt någon annan anläggning/arrangemang med sina hästar under januari och februari 2011.
- Över 80 procent av hästhållarna har alla eller några av sina hästar som hobbyverksamhet. De flesta av dessa använder hästen till ridning men tävlar inte med den.
- Ungefär en tredjedel av hästhållarna bedriver näringsverksamhet med häst och över hälften av dessa gör det i kombination med annan icke hästrelaterad näringsverksamhet. Den vanligaste företagsformen för näringsverksamhet med häst är enskild firma. Av landets alla hästar finns cirka 20 procent inom näringsverksamhet.

- Hästhållarnas näringsverksamhet med häst sysselsätter ungefär 24 100 personer som tillsammans utför cirka 10 500 årsarbeten. Ungefär var fjärde A-tränare inom trav och galopp har planer på att anställa fler för sin näringsverksamhet med häst under de kommande två åren.
- Mer än var tredje hästhållare, bland de som svarat på den öppna frågan om vilka utvecklingsmöjligheter hästhållaren ser i sin hästverksamhet, ser en utvecklingspotential inom sin befintliga verksamhet och var tionde ser utvecklingsmöjligheter inom nya verksamheter med anknytning till häst.

7 Fortsatta studier

I skrivande stund av denna rapport fanns följande planerade fortsatta studier i form av kandidat- och mastersarbeten på SLU och SVA. Alla är preliminära och fler kan tillkomma.

Ekonomi

- *Resursuppsättning, utvecklingsmöjligheter och investeringsbehov på hästföretag*

Olika typer av företag karakteriseras bl.a. av deras resursstruktur (mark, byggnader, maskiner, arbetskraft, humankapital m.m.), Resurstillgången har betydelse för företaget nuvarande ekonomiska ställning men också för utvecklingsmöjligheterna på kort och lång sikt. En kartläggning och analys av hästföretagens existerande resursstruktur kan därför bidra till att identifiera väsentliga faktorer som kan bidra till hästföretagens utveckling.

- *Synergieffekter mellan lantbruks- och hästföretag*

I många företag med verksamhet inom hästsektorn utgör verksamhet inom lantbruk (jordbruk och skogsbruk) en väsentlig del. Detta förhållande kan ge upphov till riskspridning men också minska möjligheten att fokusera på ”kärnverksamhet”. I denna studie kartläggs graden av diversifiering i hästföretagen i syfte att analysera vilka synergieffekter som eventuellt kan uppstå i kombination med lantbruk.

Foder mm

- *Faktorer som inverkar på utfodringsstrategier hos svenska hästhållare – en undersökning över vilka faktorer som har betydelse för val av foder och strömedel*

Etologi

- *Hästarnas möjlighet till social kontakt och till att röra sig fritt inom olika typer av hästhållning*

Smittrisk

- *Häströrelser och kontakter mellan olika typer och storlekar av besättningar särskilt med avseende på risker för smittspridning*

Hästhållning

Hästhållare, hästar och anläggningar inom

- *Svensk ridsport*
- *Svensk islandshästhållning*
- *Svensk travsport*

Fördjupad hästundersökning

*Enkäten ska besvaras av dig som har ansvaret för hästarna på fastigheten
<Fastighetsbeteckning> där ni uppgett att det fanns hästar den 10 juni 2010.*

Vid eventuell näringsverksamhet besvaras frågorna 26 – 35 bäst av näringsidkaren.

☐

Om hästarna, på ovan nämnd fastighet, den 10 juni 2010 enbart var där på bete eller på annat sätt som innebär att du eller den som bor på fastigheten inte hade något praktiskt ansvar för hästarna kan du sätta ett kryss här och skicka in enkäten. Resterande frågor behöver du inte svara på. Tack för din medverkan!

Frågor om hästhållaren

1. Du är....

1 ☐ Man

2 ☐ Kvinna

2. Ålder...

1 ☐ under 26 år

2 ☐ 26 – 40 år

3 ☐ 41 – 65 år

4 ☐ över 65 år

3. Utbildningsnivå? (Kryssa i den högst uppnådda)

1 ☐ Grundskoleutbildning, eller motsvarande

2 ☐ Gymnasieutbildning, eller motsvarande

3 ☐ Eftergymnasial utbildning (ej högskolenivå)

4 ☐ Högskole-/universitetsutbildning

4. Vad har du för utbildning med anknytning till hästhållning? (kryssa i ett eller flera alternativ)

1 ☐ Har ingen utbildning med anknytning till hästhållning

2 ☐ Naturbruksgymnasium inriktat på hästhållning

3 ☐ Kvalificerad yrkesutbildning (s.k. KY-utbildning)

4 ☐ Lantmästare

5 ☐ Hippologutbildning

6 ☐ Veterinärutbildning

7 ☐ Agronomutbildning

8 ☐ Ridinstruktörsutbildning/ridlärare

9 ☐ Hovslagareutbildning

10 ☐ Tränarutbildning för träning av hästar/ekipage

11 ☐ Entreprenörskap/företagsekonomi inriktat på hästhållning

12 ☐ Foderutbildning (kurser, etc.)

13 ☐ Domarutbildning för att bedöma hästar/ekipage

14 ☐ Utbildning inom avel

15 ☐ Utbildning reproduktion (t.ex. insemination)

16 ☐ Annan, skriv i rutan nedan

5. Vad har du för huvudsaklig inkomstkälla?

- 1 ☐ Lön via anställning
2 ☐ Ersättning från det egna företaget
3 ☐ Pension (ålderspension, avtalspension)
4 ☐ Aktivitetsstöd, aktivitetsersättning
5 ☐ Annat, skriv i rutan.

6. Har du sökt stöd inom landsbygdsprogrammet? (kryssa i ett eller flera alternativ)

- 1 ☐ Nej
2 ☐ Ja, miljöersättningar
3 ☐ Ja, företagsstöd (t.ex. investeringsstöd)
4 ☐ Ja, projektstöd

Frågor om hästarna

7. Du har i vår Hästundersökning 2010 uppgett att det fanns <XXX> hästar på fastigheten <Fastighetsbeteckning> den 10 juni 2010. Hur många av dessa var...

Var vänlig och skriv i fältet Övriga upplysningar, sist i denna enkät, om det är så att du nu i efterhand anser att det antal hästar du uppgav i Hästundersökningen 2010 inte stämde.

Egna/familjens/företagets

st

Inackorderade

st

Enbart där på bete/korttidsuppstallning

st

Övrigt

st

8. Vilken typ av hästar fanns på fastigheten den 10 juni? (kryssa i ett eller flera alternativ, samt även antal per typ)

- 1 ☐ Varmblodig travare _____ st
2 ☐ Kallblodig travare _____ st
3 ☐ Engelskt fullblod _____ st
4 ☐ Arabiskt fullblod _____ st
5 ☐ Varmblodig ridhäst inkl korsningar _____ st
6 ☐ Islandshäst _____ st
7 ☐ Ponny (mankhöjd t.o.m. 148 cm) _____ st
8 ☐ Andra kallblodshästar än kallblodig travare (t.ex. fjord, frieser, nordsvensk, ardenner, tinker) _____ st
9 ☐ Annan, skriv typ av häst och antal i rutan

Frågor om hästhållning under vintersäsong

9. I vilken typ av anläggning finns hästarna? (kryssa i ett eller flera alternativ)

- 1 ☐ Stall med spiltor
2 ☐ Stall med boxar
3 ☐ Lösdriftsanläggning
4 ☐ Annat, skriv i rutan

10. Har du planer på att under de kommande två åren utveckla hästhållningen genom ny- eller ombyggnad? (kryssa i ett eller flera alternativ)

- 1 ☐ Nej
2 ☐ Ja, avseende utfodring/vattning
3 ☐ Ja, avseende utgödsling
4 ☐ Ja, avseende stallmiljön (exklusive svarsalternativ 2 och 3)
5 ☐ Ja, avseende träningsbana, ridhus etc.
6 ☐ Ja, avseende utemiljön (t.ex. stängsel, hårdgjorda ytor etc.)
7 ☐ Ja, avseende annat, skriv i rutan

11. Hur tillgodoses hästarnas behov av social kontakt? (kryssa i ett eller flera alternativ)

- 1 ☐ Går tillsammans med andra hästar i hage
2 ☐ Går tillsammans med andra djur än häst i hage
3 ☐ Går i egen hage men kan se andra hästar
4 ☐ Kontakt med andra hästar i stallet över boxvägg eller genom galler
5 ☐ Kontakt med andra djur än häst i stallet
6 ☐ Kontakt med människor
7 ☐ Annat, skriv i rutan

12. Hur tillgodoses hästarnas behov av fri rörelse? (kryssa i ett eller flera alternativ)

- 1 ☐ I ridhus
2 ☐ Rasthage (grusat eller på annat sätt preparerat underlag)
3 ☐ Hage på åkermark
4 ☐ Hage, ej på åkermark
5 ☐ Annat, skriv i rutan

13. Hur stora arealer mark har du till förfogande till bete/rasthagar åt hästarna (avrundat i hela hektar)? Både egen mark och arrenderad / lånad mark ska uppges

1 ha = 10 000 m² = t.ex. 100 x 100 m

ha

14. Vilken typ av foder ges till hästarna under vintersäsongen? (kryssa i ett eller flera alternativ)

Grovfoder:

- 1 ☐ Hö
2 ☐ Ensilage/hösilage
3 ☐ Annat, skriv i rutan.

Kraftfoder & tillskott:

- 4 ☐ Spannmål (havre, korn etc.)
5 ☐ Fabrikstillverkat färdigfoder (pellets, musli etc.)
6 ☐ Proteintillskott (soya, rapskaka/linfrökaka etc.)
7 ☐ Betfor
8 ☐ Mineraler
9 ☐ Vitaminer
10 ☐ Annat, skriv i rutan.

15. Om du odlade foder själv under växtsäsongen 2009/2010, hur stor andel av foderbehovet täckte det som odlades (0 % = odlade inget foder själv)

av grovfodret?

- 1 ☐ 0 % 2 ☐ 1 – 25 % 3 ☐ 26 – 50 % 4 ☐ 51 – 75 % 5 ☐ 76 – 99 % 6 ☐ 100 %

av kraftfodret?

- 7 ☐ 0 % 8 ☐ 1 – 25 % 9 ☐ 26 – 50 % 10 ☐ 51 – 75 % 11 ☐ 76 – 99 % 12 ☐ 100 %

16. Vilket strömedel används i stallet/anläggningen? (kryssa i ett eller flera alternativ)

- 1 ☐ Halm 2 ☐ Spån 3 ☐ Torv 4 ☐ Annat, skriv i rutan.

17. Hur förvaras gödseln? (kryssa i ett eller flera alternativ)

- 1 ☐ På betongplatta 4 ☐ På marken, annat än åkermark
2 ☐ I container/vagn eller liknande 5 ☐ Annat, skriv i rutan.
3 ☐ På åkermark, s.k. stuka

18. Hur hanteras gödseln? (kryssa i ett eller flera alternativ)

- 1 ☐ Sprids på egen mark
2 ☐ Gödseln tas om hand av lantbrukare
3 ☐ Gödseln tas om hand av någon annan än lantbrukare
4 ☐ Gödseln förädlas och säljs
5 ☐ Annat, skriv i rutan.

19. Vilken tjänst/service som är viktig för din hästhållning och träning av hästarna har du svårt att få tag på inom ditt geografiska område? (kryssa i ett eller flera alternativ)

- 1 ☐ Veterinär
- 2 ☐ Hovslagare
- 3 ☐ Gödselhantering
- 4 ☐ Rådgivare (inom områden som rör din hästhållning, t.ex ekonomi, utfodring, markanvändning etc)
- 5 ☐ Fungerande träningsanläggning – inomhus (t.ex ridhus/körhall)
- 6 ☐ Fungerande träningsanläggning – utomhus
- 7 ☐ Fungerande rid/körvägar
- 8 ☐ Tränare
- 9 ☐ Förnödenheter, t.ex. foder, strö etc
- 10 ☐ Annat, skriv i rutan.

Frågor om hästkontakter

20. Har hästar från anläggningen tillfälligt besökt andra anläggningar/arrangemang med hästar och sedan kommit tillbaka under januari och februari 2011? (Kryssa i ett eller flera alternativ)

- 1 ☐ Nej, inga hästar har kommit i kontakt med andra hästar utanför anläggningen
- 2 ☐ Ja, tävling
- 3 ☐ Ja, klinik/djursjukhus
- 4 ☐ Ja, träning, annat arbete eller annan tillfällig hästkontakt

21. Hur många hästar har flyttat permanent från anläggningen under januari och februari 2011?

st

22. Har hästar förts till eller besökt anläggningen under januari och februari 2011?

- 1 ☐ Nej
- 2 ☐ Ja, tillfälliga besök (högst en dag) t.ex. träning eller tävling.
- 3 ☐ Ja, längre vistelse (längre än en dag), t.ex. inköp av häst, ny uppställning.

Varifrån reste besökande/tillförda hästar?

- 4 ☐ Samma kommun.
- 5 ☐ Samma län.
- 6 ☐ Annat län i Sverige.
- 7 ☐ Annat land.

Hur använder du hästarna

23. Driver du näringsverksamhet med häst eller har du häst som hobbyverksamhet? Med näringsverksamhet avses verksamhet som bedrivs yrkesmässigt. (Kryssa i ett eller flera alternativ)

- 1 ☐ Hobby
- 2 ☐ Näringsverksamhet, gå vidare till fråga 26
- 3 ☐ Annat, skriv i rutan

24. Om du enbart har hästar som hobby, vad använder du dem till? (Kryssa i ett eller flera alternativ)

- 1 ☐ Ridning
- 2 ☐ Körning
- 3 ☐ Trav/galopp
- 4 ☐ Avel/uppfödning
- 5 ☐ Utställning
- 6 ☐ Betesvård
- 7 ☐ Annat, skriv i rutan

25. Om du enbart har hästar som hobby, tävlar du i någon gren med hästarna? (Kryssa i ett eller flera alternativ)

- 1 ☐ Nej
- 2 ☐ Ja i hoppning, dressyr, fälttävlan eller annan ridsport
- 3 ☐ Ja i körning
- 4 ☐ Ja i trav/galopp
- 5 ☐ Ja, utställning
- 6 ☐ Ja, annat, skriv i rutan

Om du inte driver näringsverksamhet med häst och inte har några övriga upplysningar du vill lämna så är enkäten slut här. Tack för din medverkan!

Näringsverksamhet

26. Vilken typ av näringsverksamhet bedriver du med häst? (kryssa i ett eller flera alternativ)

- 1 ☐ Avel och uppfödning
- 2 ☐ Inackorderingsstall
- 3 ☐ Professionell träning/tävling (trav och galopp)
- 4 ☐ Professionell träning/tävling (rid- och körsport)
- 5 ☐ Ridskola
- 6 ☐ Ridläger
- 7 ☐ Entreprenad med häst
- 8 ☐ Hästförsäljning/förmedling
- 9 ☐ Hästturism/turridning
- 10 ☐ Omsorgsverksamhet/rekreatationsanläggning med häst
- 11 ☐ Varor och tjänster inom hästområdet (exempelvis försäljning av färdigfoder eller utrustning till hästar, hovslagare, transporter, hästmassör, veterinär)
- 12 ☐ Jord- & skogsbruk inklusive foderproduktion
- 13 ☐ Annan, skriv i rutan

27. Vilken typ av hästar använder du i din näringsverksamhet? (kryssa i ett eller flera alternativ, samt även antal per typ)

1 ☐ Har inga egna hästar i min näringsverksamhet (t.ex. inackorderingsstall utan egna hästar)

2 ☐ Varmblodig travare _____ st

3 ☐ Kallblodig travare _____ st

4 ☐ Engelskt fullblod _____ st

5 ☐ Arabiskt fullblod _____ st

6 ☐ Varmblodig ridhäst inkl. korsningar _____ st

7 ☐ Islandshäst _____ st

8 ☐ Ponny (mankhöjd t.o.m. 148 cm) _____ st

9 ☐ Andra kallblodshästar än kallblodiga travare (ex fjord, frieser, nordsvensk, ardenner) _____ st

10 ☐ Annan, skriv typ av häst och antal i rutan

28. I vilken företagsform bedriver du din näringsverksamhet med häst? (kryssa i ett eller flera alternativ)

1 ☐ Aktiebolag

2 ☐ Handelsbolag

3 ☐ Enskild firma

4 ☐ Enkelt bolag

5 ☐ Ekonomisk förening

6 ☐ Ideell förening som driver näringsverksamhet

7 ☐ Annan, skriv i rutan

29. Driver du din hästverksamhet i kombination med annan icke hästrelaterad näringsverksamhet?

1 ☐ Nej

2 ☐ Ja, ihop med.. skriv i rutan

30. Hur många är sysselsatta i näringsverksamheten med häst? (inkl. dig själv om så är fallet)

Med sysselsatta avses att omfattningen ska vara minst 1 avlönad timme, eller 1 timme som del i egen näringsverksamhet, per vecka i medel över helår.

1 timme som del i egen näringsverksamhet = 1 timme du anlitar någon med näringsverksamhet.

st

31. Hur många årsarbetskrafter representerar de som är sysselsatta i näringsverksamheten med häst? (inkl. dig själv om så är fallet)

En årsarbetskraft = 1 800 h. OBS! Svara med en decimal.

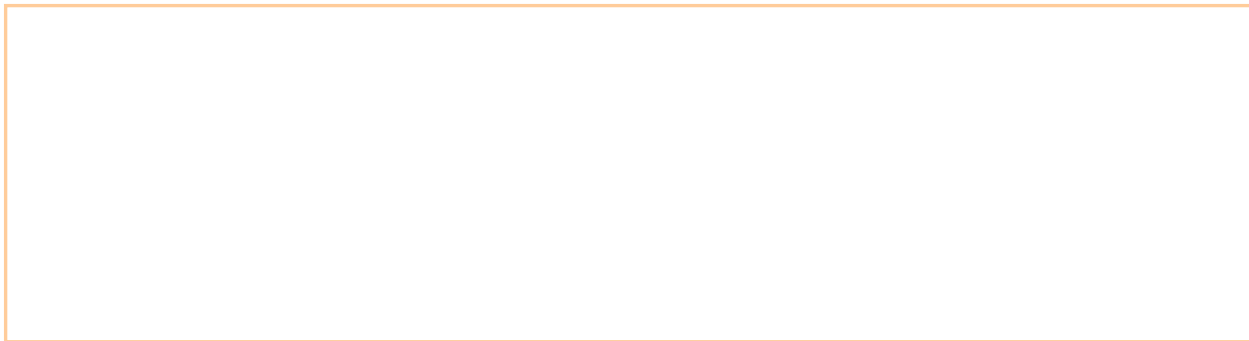
st

32. Har du planer på att anställa fler för din näringsverksamhet med häst de närmaste två åren?

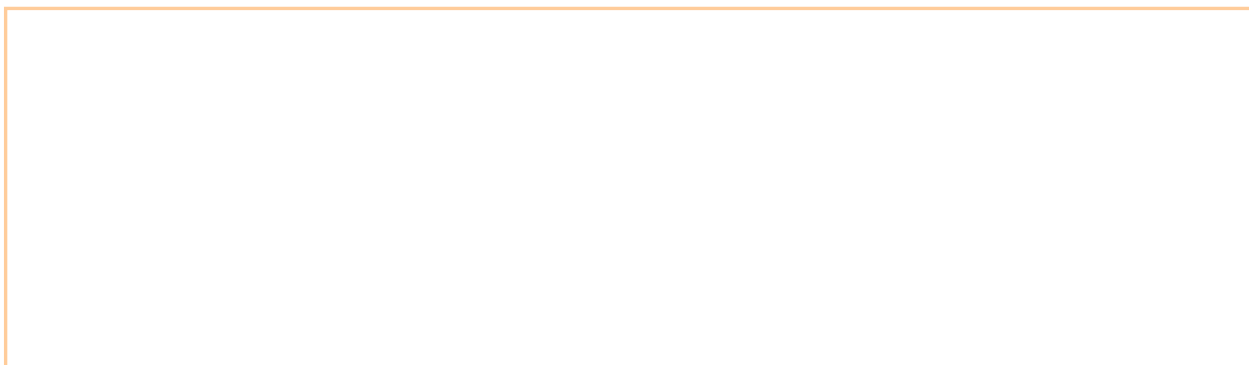
1 ☐ Ja

2 ☐ Nej

33. Vilka utvecklingsmöjligheter ser du i din hästverksamhet?

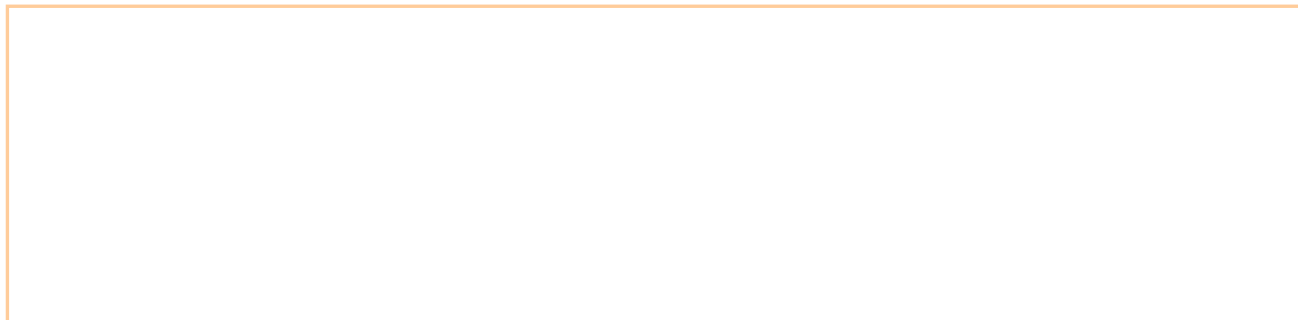
34. Vilka hinder ser du för att dessa möjligheter ska kunna förverkligas?

35. Vilka utvecklingsmöjligheter ser du i allmänhet för hästnäringen i Sverige?

Övriga upplysningar

Tack för din medverkan!

Referenser

Jordbruksverket (2011), Statistisk meddelande JO 24 SM 1101 *Antalet hästar och anläggningar med häst 2010*, publicerades 2011-01-20.

Hästnäringens Nationella Stiftelse i samarbete med Hästnäringens Yrkesnämnd (2011). *Arbetsmarknad och yrken inom Svensk hästnäring*, Projektledare Christian Magnusson.

Svensk Travsport (2010), Register om aktuella A-tränare inom trav inhämtades från Svensk Travsport i april 2010.

Svensk Galopp (2010), Register om aktuella A-tränare inom galopp inhämtades från Svensk galopp i maj 2010.

Rapporten kan beställas från

Jordbruksverket • 551 82 Jönköping • Tfn 036-15 50 00 (vx) • Fax 036-34 04 14
E-post: jordbruksverket@jordbruksverket.se
www.jordbruksverket.se